

RAPORT O STANIE GMINY CZYŻE

Rok 2022

Spis treści raportu

- I. Wstęp**
- II. Informacje ogólne**
 - A. Ogólna charakterystyka gminy (w tym demografia)
- III. Informacje finansowe**
 - A. Stan finansów gminy
 - B. Wykonanie budżetu gminy
 - C. Wykonanie wydatków inwestycyjnych/majątkowych
 - D. Wieloletnia prognoza finansowa
- IV. Informacja o stanie mienia komunalnego**
- V. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii**
 - A. Strategie
- VI. Zamówienia publiczne**
- VII. Ład przestrzenny**
 - A. Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy
 - B. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
- VIII. Zasoby materialne gminy**
 - A. Planowane projekty i przedsięwzięcia
 - B. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy
 - C. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych
 - D. Program opieki nad zabytkami
- IX. Środowisko**
 - A. Plan gospodarki niskoemisyjnej
 - B. Program ochrony środowiska
 - C. Program usuwania wyrobów zawierających azbest
 - D. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt
 - E. Gospodarka odpadami
 - F. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
 - G. Program „Czyste powietrze”
- X. Polityka społeczna**
 - A. Strategia rozwiązywania problemów społecznych
 - B. Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych
 - C. Gminny program wspierania rodziny
 - D. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

E. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Program przeciwdziałania narkomanii

F. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi

XI. Kultura

XII. Oświata

XIII. Realizacja uchwał Rady Gminy

XIV. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

A. Związki komunalne

B. Stowarzyszenia JST

C. Inne formy współdziałania (LOT, LGD, inne)

XV. Inne istotne działania Wójta (w tym udział w różnych ciałach lokalnych (powiatowych) i regionalnych

XVI. Część analityczna (efekty działań prowadzonych w 2022 roku)

XVII. Podsumowanie

Załączniki:

- 1) Sprawozdanie z realizacji budżetu gminy wraz z Informacją o stanie mienia komunalnego
- 2) Wyciąg z Wieloletniej Prognozy Finansowej

I. Wstęp

Wymóg utworzenia raportu o stanie gminy nałożyła na samorządy ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych. Zgodnie z art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym dodanym przez wymienioną wyżej ustawę raport co roku przygotowuje organ wykonawczy i przedstawia Radzie do 31 maja. Zgodnie z ustawą raport obejmuje podsumowanie działalności Wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii oraz uchwał rady gminy. Rada może określić w drodze uchwały szczegółowe wymogi dotyczące raportu. W gminie Czyże taka uchwała nie została podjęta.

Z raportem jest związana procedura wprowadzona do samorządów – wotum zaufania – poprzedzona debatą, w której na zasadach określonych ustawą mogą brać udział mieszkańcy.

Fakt, że raport tworzony jest bez ogólnie przyjętych standardów oraz wzorców powoduje, że dokument ten w poszczególnych samorządach będzie różnić się między sobą w sposób znaczący. Jednak takie było chyba założenie ustawodawcy, gdyż w innym wypadku wymogi dotyczące raportu określone zostałyby szczegółowo.

II. Informacje ogólne

A. Ogólna charakterystyka gminy (w tym demografia)

Gmina Czyże położona jest na Nizinie Podlaskiej, w południowo – wschodniej części województwa podlaskiego. Administracyjnie należy do powiatu hajnowskiego. Od wschodu graniczy z Gminą Hajnówka, od południowego - wschodu z Gminą Dubicze Cerkiewne, od południowego - zachodu z Gminą Orla, od północy z Gminą Narew i od zachodu z Gminą Bielsk Podlaski. Powierzchnia gminy wynosi ogółem 134,20 km². Sieć osadniczą gminy tworzą 23 jednostki osadnicze, wchodzące w skład 18 sołectw: Czyże, Hukowicze, Kamień, Klejnik I, Klejnik II, Kojły, Kuraszewo, Lady, Leniewo, Łuszcze, Morze, Osówka, Podrzeczany, Rakowicze, Sapowo, Szostakowo, Wólka i Zbucz. Wsie są zróżnicowane pod względem wielkości, od największych- Klejnik, Czyże, Kuraszewo liczących po kilkuset mieszkańców, do wsi liczących kilkadziesiąt mieszkańców jak Lady, Łuszcze, Sapowo. Miejscowość gminna Czyże, jako lokalny ośrodek rozwoju pełni funkcje usług lokalnych w zakresie administracji samorządowej i gospodarczej, handlu, oświaty, finansów, zdrowia, obsługi rolnictwa i obsługi komunikacyjnej. Wszystkie pozostałe wsie pełnią funkcje rolnicze, z niewielkim programem usług podstawowych. Sieć osadnicza gminy Czyże odznacza się układem przestrzennym o charakterze ulicówek i wielodrożnic. Zabytkowy układ urbanistyczny wsi Czyże (XV-XVI w.)

tzw. ulicówka należy do atrakcji turystycznych.

Układ komunikacyjny gminy stanowią drogi: wojewódzkie: nr 689 Bielsk Podlaski - Hajnówka – Białowieża, 684 Bielsk Podlaski - Klejniki - Tyniewiczze Wielkie - Narew, powiatowe: 1602B Morze - Zbucz - Czyże - Leniewo - Klejniki - Gorodczyno - Janowo - Doratynka - droga 1601B, 1604B dr 1603B - Gorodczyno, Klejniki - Hukowicze, 1611B Bielsk Podlaski- Widowo- Ogrodniki- Łoknica- PodrzeczanyCzyże, 1613B droga 1603B - Mięgisze - Sapowo - Klejniki, 1614B Kuraszewo - Lady - Leniewo - Łoknica, 1615B Podrzeczany - droga 1614B, 1616B Krzywa - Rakowicze - Osówka - Szostakowo - Nowoberezowo, 1617B Czyże - Lady 1620B droga 1618B - Kamień - Kuraszewo - Kojły - Nowoberezowo, 1621B Kuraszewo - Nowokornino, 1622B Dubiny - Kotówka - Trywieża - Wólka - Kuraszewo, 1670B Orla - Krywiatycze - Stary Kornin oraz szereg gminnych.

Gmina Czyże leży w Obszarze Zielonych Płuc Polski. Pod względem hydrograficznym obszar Gminy Czyże w całości leży w zlewni rzeki Narew. Sieć wodna na obszarze gminy jest słabo rozwinięta. Gmina leży w rejonie o bardzo ograniczonych zasobach wodnych. Zaopatrzenie ludności w dobrą wodę pitną odbywa się na bazie ujęć wód podziemnych

Na obszarze gminy występuje 28 punktów eksploatacji surowców mineralnych. Są to surowce ilaste ceramiki budowlanej, kruszywo naturalne oraz piaski. 10 punktów kwalifikuje się do rekultywacji, w pozostałych eksploatacja odbywa się dorywczo i sporadycznie na potrzeby ludności .

Na terenie gminy występuje szereg wielokulturowych atrakcji turystycznych:

- Wczesnośredniowieczne Grodzisku w Zbuczu,
- Szlak Prawosławnych Świątyń na Północnym Podlasiu,
- Carski Szlak,
- Edukacyjna Ścieżka Archeologiczna,
- Rowerowy Białowieski Szlak Transgraniczny ukazuje piękno starych cerkwi, kapliczek i cmentarzy,
- Podlaski Szlak Kulturowy „Drzewo i Sacrum” - drewnianej architektury najciekawszych i wartościowych turystycznie miejsc znajdujących się w powiatach bielskim i hajnowskim.

Gmina Czyże położona jest w obrębie mezoregionu Równiny Bielskiej, wchodzącego w skład wielkiego regionu fizyczno – geograficznego, jakim jest Nizina Północnopodlaska. Stanowi ona na terenie gminy płaską wysoczyznę moreny dennej położoną na wysokości 160 – 175 m. n.p.m. Niskofalista rzeźba terenów wysoczyzny gminy stanowi korzystny element środowiska przyrodniczego dla rozwoju i funkcjonowania rolnictwa. Gmina Czyże ma charakter typowo rolniczy:

- a) użytki rolne ogółem zajmują 11.506 ha – 85,7% powierzchni gminy, w tym: grunty orne - 56,1%, łąki– 13,0%, pastwiska - 9,0%, sady– ponad 0,4%,
- b) na lasy przypada 1.079 ha – 6,7 % powierzchni,
- c) grunty pozostałe (t. zurbanizowane, nieużytki, drogi, tereny kolejowe, wody) to 1.809 ha – 7,6 % powierzchni gminy.

Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Czyże zmienia się. Ograniczana jest powierzchnia użytków rolnych na rzecz gruntów pozostałych. Lasy gminy Czyże charakteryzują się występowaniem prawie wszystkich typów siedliskowych lasów oraz bardzo zróżnicowanym drzewostanem. Dominującymi typami siedliskowymi lasów są: bór mieszany świeży (BMśw), w którym drzewostan tworzy głównie sosna z niewielką domieszką brzozy i świerka. W dolinach rzecznych i obniżeniach terenowych występują olsy (OL) – olcha z domieszką świerka, osiki i brzozy. Gmina ma bardzo mało lasów, bo zaledwie 1.079 ha, co stanowi 6,7% powierzchni gminy. W województwie podlaskim lasy zajmują 29,3% powierzchni, a w powiecie hajnowskim 49,4%. Gospodarka leśna na terenie gminy nie ma większego znaczenia. Poza granicami gminy, stosunkowo niedaleko są położone korytarze ekologiczne o znaczeniu międzynarodowym: Obszar Chronionego Krajobrazu dolina górnej Narwi, Kompleks leśny Puszczy Białowieskiej.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. na terenie gminy Czyże było zameldowanych 1887 osób na pobyt stały oraz 29 osób na pobyt czasowy. W ciągu roku urodziło się 12 nowych mieszkańców naszej gminy natomiast zmarło 43. Na pobyt stały zameldowało się 47 osób, jednocześnie 72 osób wymeldowało się z terenu gminy Czyże do innych gmin.

Według Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej na terenie gminy funkcjonowało zaledwie 60 podmiotów gospodarczych. Poza sektorem rolniczym i publicznym mieszkańcy gminy zajmują się usługami budowlanymi, wykończeniowymi, działalnością usługową wspomagającą produkcję roślinną, transportem drogowym towarów, sprzedażą maszyn i urządzeń rolniczych, działalnością usługową następującą po zbiorach, wykonywaniem instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych i innych.

Zadania gminy w 2022 r. były realizowane przez Urząd Gminy oraz jednostki organizacyjne:

- Szkołę Podstawową z Oddziałem Przedszkolnym,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Ośrodek Kultury.

Herb gminy Czyże przedstawia na tarczy herbowej dwudzielnej w słup w polu prawym złotym wizerunek czyżyka, w polu lewym zielonym trzy kłose złote w słup. Herb przyjęty został uchwałą nr IV/16/90 Rady Gminy w Czyżach z dnia 27 września 1990 r. w sprawie uchwalenia statutu gminy. Wizerunek czyża stanowi nawiązanie do nazwy gminy.

Kłosa zboża umieszczono w herbie po to, by podkreślić rolniczy charakter tego obszaru.
Autorem herbu jest ś.p. Jerzy Jakimiuk (dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury do 2021 roku).

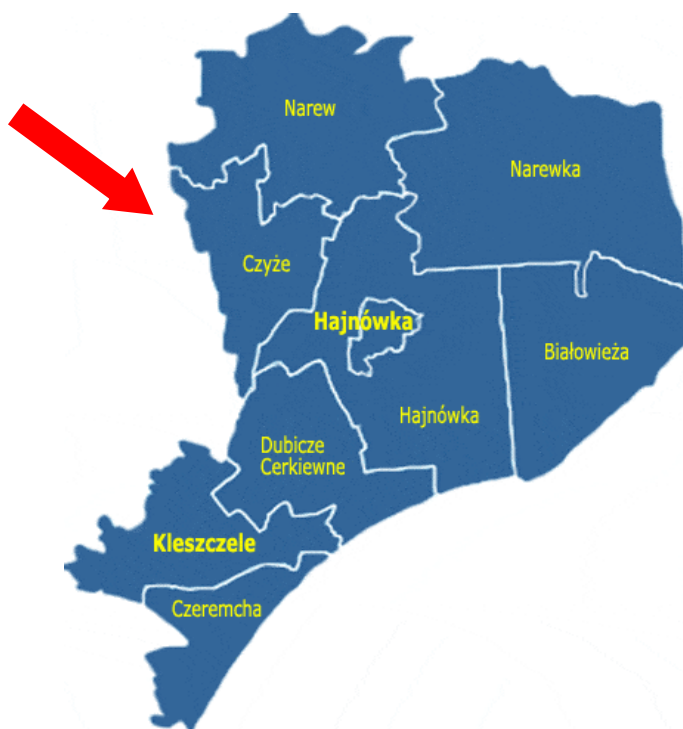
Podstawowe informacje nt. Gminy

TABELA 1 DANE

1	Pełna nazwa	Gmina Czyże
2	Adres	Czyże 98, 17-207 Czyże
3	Forma prawna	Jednostka samorządu terytorialnego (gmina wiejska)
4	NIP	6030015765
5	REGON	050659243

RYSUNEK 1. POŁOŻENIE GMINY CZYŻE NA TLE POWIATU HAJNOWSKIEGO.

III. Informacje finansowe

A. Stan finansów gminy

1. Dochody ogółem – 17 307 620,18 zł, w tym:
 - dochody bieżące – 14 001 179,82
 - dochody majątkowe – 3 306 440,36
2. Wydatki ogółem – 15 781 351,52 zł w tym
 - wydatki bieżące – 11 361 084,94
 - wydatki majątkowe - 4 420 266,58

3. Zadłużenie na dzień 31.12.2022 r. – 620 000 zł

Splata zadłużenia do 2028 roku tj.

2023r. – 185 000 zł

2024 r. – 145 000 zł

2025 r. – 125 000 zł

2026 r. – 105 000 zł

2027 r. – 30 000 zł

2028 r. - 30 000 zł.

B. Wykonanie budżetu gminy

Wykonanie budżetu gminy

Nazwa źródła	2022		2021		2020	
	Plan	Wykon.	Plan	Wykon.	Plan	Wykon.
dochody ogółem:	17 605 734,17	17 307 620,18	10 136 521,79	11 675 058,73	10 351 812,08	10 857 878,08
wydatki ogółem:	16 519 43,78	15 781 351,52	10 505 683,10	10 089 023,60	10 648 133,40	9 466 524,94

C. Wykonanie wydatków inwestycyjnych/majątkowych

Zestawienie realizacji inwestycji w 2022 roku

Lp.	Dział	Rozdz.	§	Nazwa zadania inwestycyjnego	Plan na 2022 r	Wykonanie na dzień 31 grudnia 2022r	% wykonania
1	2	3	4	5	7	8	12
1.	010	01043	6257 6259	„Przebudowa z rozbudową Stacji Uzdatniania Wody oraz budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Czyże gm. Czyże” I etap / realizacja 2021-2022/	2 568 775,73	2 568 775,73	
2	010	01043	6050	Opracowanie dokumentacji projektowo kosztorysowej tytułem realizacji zadania pn. Budowa sieci wodociągowej w obrębie gruntów wsi Sapowo i Klejniki oraz przebudowa z rozbudową Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Klejniki	71 000,00	71 000,00	
3	600	60014	6050	Przebudowa zjazdu publicznego z drogi powiatowej Nr Kojły - Kuraszewo	33 293,70	33 293,70	
4	600	60014	6050	Przygotowanie dokumentacji technicznej na przebudowę przepustu poprzecznego na drodze powiatowej nr 1602B w miejscowości Morze	6 000,00	5 965,50	
5	600	60016	6050	Wykonanie nawierzchni mineralno-asfaltowej- żwirowo-piaskowej na odcinku Łuszcze - Kuraszewo	114 402,30	114 402,30	
6	900	90002	6060	Zakup kontenera do PSZOK-u	15 000,00	14 760,00	
7.	600	60016	6050	Modernizacja dróg gminnych Osówka -Kojły oraz Kuraszewo-Rzepiska w ramach Polskiego Ładu	6 200,00	4 305,00	
8	900	90015	6050	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Czyże	518 710,68	518 710,68	
9.	921	92109	6050	Rozbudowa i przebudowa istniejącego budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Morze	856 604,75	856 604,75	
10.	010	01043	6050	Rozbudowa sieci wodociągowej- Czyże	22 700,00	22 680,00	
11.	010	01043	6050	Opracowanie analizy efektywności kosztowej dla operacji,, Przebudowa z rozbudową stacji uzdatniania	1 850,00	1 850,00	

				wody oraz rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej w Gminie Czyże''			
12.	010	01044	6050	Opracowanie Programu Funkcjonalno Użytkowego tyt. Realizacji zad. „Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej w miejscowości Czyże, gmina Czyże- budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami''	4 500,00	4 500,00	
13.	754	75412	6060	Zakup agregatu prądotwórczego OSP Klejniki	53 874,00	53 874,00	
14.	921	92109	6050	Aktualizacja dokumentacji technicznej na przebudowę budynku punktu skupu mleka na świetlicę wiejską w Hukowiczach	9 500,00	9 500,00	
15.	600	60016	6050	Przygotowanie kosztorysu oraz szkicu przebiegu kanału technologicznego dla zadania pn. „Modernizacja dróg gminnych Osówka-Kojły (Nr 107227B) oraz Kuraszewo- Rzepiska(Nr 107223B)	4 305,00	4 305,00	
16.	921	92109	6050	Zagospodarowanie terenu wokół Świetlicy Wielskiej w Kuraszewie	39 000,00	38 934,21	
17.	801	80103	6050	Aktualizacja dokumentacji projektowo – kosztorysowej tytułem realizacji zadania pn.,, Dostawa i montaż obiektów małej architektury ogrodowej użytkowej dla celów rekreacyjnych w miejscowości Czyże''.	3 000,00	3 000,00	
18.	010	01044	6050	Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej tytułem realizacji zadania pn: Budowa przyłącza kanalizacyjnego wraz z urządzeniami do przepompowywania ścieków przy budynku remizo świetlicy w Czyżach	5 500,00	5 500,00	
19.	900	90002	6060	Zakup kontenera do PSZOK-u	17 958,00	17 958,00	

20.	600	60016	6050	Remont drogi poprzez wykonanie nawierzchni z masy mineralno-asfaltowo-żwirowo-piaskowej o dł. 820 m. i grubości 5 cm od drogi gminnej ozn. Nr geod. 591 do drogi gminnej ozn. Nr geod. 1573 obręb Klejniki kol. Buryckie	40 005,00	40 005,00	
Ogółem					4 392 179,16	4 389 923,87	99,95

D. Wieloletnia prognoza finansowa – stanowi załącznik do raportu

IV. Informacja o stanie mienia komunalnego na dzień 31 grudnia 2022 roku

Zgodnie z ustawą z dnia 10.05.1990 r.- Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych, część mienia Skarbu Państwa stała się własnością gminy. Tytułem własności są decyzje komunalizacyjne wydane przez Wojewodę Białostockiego w latach 1991-1992 w oparciu o powyższe decyzje na mienie komunalne zostały założone Księgi Wieczyste. Na dzień 31 grudnia 2022 r gmina jest właścicielem **96,5661 ha** gruntów w części zabudowanych budynkami wymienionymi w dalszej części informacji. Powyższe nieruchomości nie są obciążone ograniczonymi prawami rzeczowymi jak też wierzytelnościami. Część gruntów o pow. **4, 6522 ha** jest przekazana w wieczyste użytkowanie dla samodzielnych jednostek organizacyjnych takich jak: Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Hajnówce, GS Samopomoc Chłopska w Hajnówce i SUR w Czyżach.

Zasób mienia komunalnego Gminy Czyże składa się z następujących składników majątkowych:

- grunty
- budynki
- obiekty inżynierii lądowej i wodnej
- maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania
- urządzenia techniczne
- środki transportu
- narzędzia przyrządy, ruchomości i wyposażenia

Grunty

Ogólna wartość gruntów o powierzchni **96,5661 ha** zamyka się kwotą **180 985,36 zł.**

Są to grunty pod budynkami administracji samorządowej, szkół, także obiektów użyteczności publicznej takich jak kluby wiejskie, strażnice OSP, budynki mieszkalne itp. Pozostałe grunty są

wydzierżawione na cele rolnicze jak też przekazane w wieczyste użytkowanie jednostkom takim jak OSM, GS, SUR w Czyżach.

Wartość i ilość gruntów uległa zmianie w stosunku do ostatnio składanej informacji tzn. ilość gruntów zmniejszyła się o 0,5800 ha.

Budynki

Gmina jest właścicielem następujących budynków:

- kluby wiejskie
- budynek administracyjny siedziby gminy
- strażnice – kluby we wsi Klejniki i Czyże
- świetlice gminne
- szkoła w Czyżach
- budynki hydroforni
- budynki pozostałe

Ogólna wartość budynków stanowi kwotę –8 476 060,27 zł, w stosunku do roku ubiegłego zwiększyła się o 3 467 314,69 zł.

Obiekty inżynierii lądowej i wodnej – ogólna wartość 11 031 499,40 zł, wzrosła o 495 692,34 zł /tj. wzrosła o 749 752,98 zł i zmalała o 254 060,64 zł w stosunku do poprzedniego roku/.

Kotły i maszyny energetyczne – wartość 399 076,00 zł wzrost o 53 874,00 zł

Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania – 431 727,47 zł

Urządzenia techniczne - wartość 1 291 584,83 zł wzrost o 32 718,00 zł

Środki transportu - ogólna wartość stanowi kwotę 1 229 710,88 zł

Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenia – ogólna wartość 326 374,97 zł

Ogólna wartość majątku komunalnego stanowi kwotę 23 367 016,18 zł / w stosunku do poprzednio złożonej informacji wzrosła o 4 049 541,03 zł./

Informacja dotycząca obrotu mienia komunalnego / grunty, budynki/ w okresie 01.01.2022 – 31.12.2022 r.

Zmniejszenie zasobu mienia komunalnego poprzez sprzedaż nieruchomości

Lp	Wieś	Nr działki	Pow. ha	Nr aktu not. i data	Wartość w ks. inwent	Cena sprzedaży
1	2	3	4	5	6	7

1.	Rakowicze	Nr 60	0,3200 ha	Akt. Not Rep A Nr 4034/2022 z dn.16.05.2022 r.	32,00	44 000,00
2.	Czyże	Nr 671	0,2600 ha	Akt not. Rep A Nr 4237/2022 z dn.23.05.2022 r.	26,00	17 200,00
Razem			0,5800		58,00	61 200,00

Dochody z mienia komunalnego

Wyszczególnienie	Plan dochodów na 2022 rok	Wykonane dochody za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku
Sprzedaż	62 553,00	62 553,00
Dzierżawa nieruchomości	63 012,00	62 274,33
Wynajem mieszkań komunalnych	4 010,00	4 008,58
Użytkowanie wieczyste	4 171,00	4 301,11
Dzierżawa gruntów rolnych	7 500,00	7 123,12
Razem	141 246,00	140260,14

V. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii

A. Strategie

W 2022 r. trwały prace nad pierwszą wspólną **Strategią Terytorialną Partnerstwa Południowo-Wschodniego Podlasia**, w której uczestniczy Gmina Czyże. Strategia Terytorialna Partnerstwa Południowo-Wschodniego Podlasia stanowi element planowania strategicznego na poziomie ponadlokalnym, łączącym 31 jednostek samorządu terytorialnego położonych na obszarze obejmującym administracyjnie tereny trzech powiatów: hajnowskiego, bielskiego i siemiatyckiego oraz dwóch gmin powiatu białostockiego. Stanowi ona odpowiedź na najistotniejsze wspólne wyzwania oraz próbę wykorzystania głównych potencjałów, którymi dysponuje obszar Partnerstwa. Dokument wytycza cele i sposoby ich osiągnięcia, ze szczególnym uwzględnieniem tych przedsięwzięć, w wyniku których powstają rezultaty niosące korzyści dla wszystkich lub większości samorządów, a wartość dodana z tytułu partnerskiego charakteru działań jest maksymalizowana.

Ponadto Rada Gminy podjęła uchwałę nr XXIII/140/2021 z dnia 28 maja 2021 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie Porozumienia w celu opracowania i realizacji **Strategii Rozwoju Ponadlokalnego**. Zawarto porozumienia pomiędzy Powiatem Hajnowskim, Gminą Miejską Hajnówka, Gminą Hajnówka, Gminą Białowieża, Gminą Czeremcha, Gminą Kleszczele, Gminą Dubicze Cerkiewne, Gminą Czyże, Gminą Narew, Gminą Narewka, w celu

opracowania i realizacji dokumentu strategicznego pod nazwą: Ponadlokalna Strategia Rozwoju Gmin Powiatu Hajnowskiego i Powiatu Hajnowskiego na lata 2021-2030.

Rada Gminy Czyże 30 maja 2022 r. podjęła uchwałę w sprawie udziału Gminy Czyże w opracowaniu i realizacji **Lokalne Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Puszcza Białowieska”** na lata 2021-2027

VI. Zamówienia publiczne

W 2022 roku przeprowadzono następujące postępowania przetargowe:

- „Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Czyże” - przedmiotem zamówienia było opracowanie dokumentacji projektowej i wykonanie robót budowlanych w trybie „zaprojektuj i wybuduj” wraz z uzgodnieniem projektu z Zamawiającym i PGE Dystrybucja S.A. Zmodernizowano oświetlenie uliczne w 18 miejscowościach położonych na terenie Gminy Czyże.

Zakres zadania obejmował wymianę istniejących opraw sodowych na oprawy typu LED, dowieszenie opraw wraz z wysięgnikami i okablowaniem, przebudowę szafek oświetleniowych polegającą na wymianie zegarów sterujących oraz montażu urządzeń łagodnego startu – softstarty LED, dowieszenie ok. 400 m linii oświetleniowych napowietrznych oraz utylizacja zdemontowanego oświetlenia. Wartość inwestycji to 511 207,68 zł, z czego 460 086,91 zł stanowi dofinansowanie z Programu Rządowego Funduszu Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych.

- „Rozbudowa i przebudowa istniejącego budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Morze”. Zakres robót obejmował min dobudowę pomieszczeń do istniejącego budynku, przebudowę dachu, wymianę istniejącej i montaż nowej stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie ścian zewnętrznych wraz z wykonaniem elewacji, remont podłóg i ścian, montaż kominka grzewczego, dostawę wyposażenia, dostawę i montaż pomp ciepła powietrze-powietrze, wykonanie instalacji elektrycznej z montażem grzejników oraz paneli fotowoltaicznych, wykonaniem instalacji wodno – kanalizacyjnej i zagospodarowanie terenu wokół budynku. Wartość inwestycji to 826 536,75 zł, z czego 666 085,50 zł stanowi dofinansowanie z Programu Rządowego Funduszu Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych.

- „Stworzenie Wiejskiego Ośrodka Aktywności Lokalnej w Osówce” (2 postępowania przetargowe). Zakres robót obejmował wydzielenie WC z przedsionkiem i pomieszczenia socjalnego z szatnią z pomieszczenia gospodarczego z podniesieniem posadzki w tej części (dostosowanie dla osób niepełnosprawnych), remont istniejących nadproży okiennych i

drzwiowych, wymurowanie ścianki działowej i komina wentylacyjnego, docieplenie ścian i stropu części gospodarczej z wydzielaną łazienką, wykonanie instalacji elektrycznej w łazience i pomieszczeniu gospodarczym z podłączeniem do instalacji istniejącej, wykonanie instalacji wodnej i kanalizacyjnej w łazience z podłączeniem do instalacji istniejącej, remont szczelnego zbiornika ścieków, ułożenie kostki polbruk przed budynkiem z wykonaniem schodów do pomieszczenia gospodarczego, odnowienie elewacji budynku. Wartość inwestycji to 298 890,00 zł, z czego 251 227,61 zł stanowi dofinansowanie w ramach projektu z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej VIII. Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej, Działania 8.6. Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego, projekt nr WND-RPPD.08.06.00-20-0604/22 realizowanego w ramach umowy nr UDA RPPD.08.06.00-20-0604/22-00 z dnia 13.05.2022 r.

- „Modernizacja dróg gminnych Osówka – Kojły (Nr 107227B) oraz Kuraszewo – Rzepiska (Nr 107223B)” (2 postępowania przetargowe). Wartość inwestycji to 6 189 729,00 zł, z czego 4 845 000 zł stanowi dofinansowanie z Programu Rządowego Funduszu Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych.

- "Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych powstających na nieruchomościach zamieszkałych na terenie gminy Czyże ". Przedmiotem zamówienia był odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych położonych na terenie gminy Czyże. Przedmiot zamówienia obejmował odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych położonych na terenie gminy Czyże, wyposażenie wszystkich nieruchomości zamieszkałych w worki do selektywnego gromadzenia odpadów, odbiór z Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Czyżach odpadów tj mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zużytych opon,

ustawienie odpowiedniego pojemnika na przeterminowane leki oraz odbiór i zagospodarowanie przeterminowanych leków, ustawienie odpowiedniego pojemnika na odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek, a także odbiór i zagospodarowanie tych odpadów, ustawienie pojemnika na zużyte baterie i akumulatory małogabarytowe oraz odbiór i zagospodarowanie tych odpadów.

- „Rozbudowa i przebudowa istniejącego budynku skupu mleka w miejscowości Hukowicze wraz ze zmianą sposobu użytkowania na świetlicę wiejską”. Przedmiotem zamówienia było: przebudowa dachu, wymiana istniejącej i montaż nowej stolarki okiennej i drzwiowej,

ocieplenie ścian zewnętrznych wraz z wykonaniem elewacji, remont podłóg i ścian, montaż kominka grzewczego, dostawa wyposażenia, dostawa i montaż pomp ciepła powietrze-powietrze, wykonanie instalacji elektrycznej z montażem grzejników oraz paneli fotowoltaicznych, wykonaniem instalacji wodno – kanalizacyjnej, zagospodarowanie terenu wokół budynku. Wartość inwestycji to 629 000,00 zł, z czego 595 000 zł stanowi dofinansowanie z Programu Rządowego Funduszu Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych.

VII. Ład przestrzenny

A. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uchwalone w 1999 roku; ostatnia zmiana w 2021 r.

B. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części gminy Czyże obejmujący tereny przeznaczone pod kopalnię iłów na gruntach wsi Wólka zatwierdzony uchwałą Nr 8.36.2011 Rady Gminy Czyże z dnia 25 maja 2011 r.
2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod zbiornik małej retencji „Leniewo” wraz z terenami przyległymi zatwierdzony uchwałą Nr 25.127.2013 Rady Gminy Czyże z dnia 30 kwietnia 2013 r.
3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części gminy Czyże z przeznaczeniem pod lokalizację elektrowni wiatrowych zatwierdzony uchwałą Nr 35.181.2014 Rady Gminy Czyże z dnia 18 lipca 2014 r.

VIII. Zasoby materialne gminy

A. Planowane projekty i przedsięwzięcia

- 1) Modernizacja dróg gminnych Osówka – Kojły oraz Kuraszewo – Rzepiska.
- 2) Stworzenie Wiejskiego Ośrodka Aktywności Lokalnej w Osówce.
- 3) „Przebudowa z rozbudową stacji uzdatniania wody oraz rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej – rozbudowa sieci i budowa przyłączy w Gminie Czyże”
- 4) „Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Czyżach”
- 5) „Modernizacja drogi gminnej Kojły-Lady”
- 6) „Modernizacja remizo – świetlicy w Czyżach”

- 7) „Rozbudowa i przebudowa istniejącego budynku skupu mleka w miejscowości Hukowicze wraz ze zmianą sposobu użytkowania na świetlicę wiejską”

B. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy

W zasobie gminy na dzień 31 grudnia 2022 r. znajduje się 1 mieszkanie w miejscowości Czyże. Lokali socjalnych gmina Czyże nie posiada.

Zasady polityki czynszowej:

Czynsze obejmują:

- 1) koszty konserwacji i utrzymania technicznego budynku, w tym koszty utrzymania wszystkich pomieszczeń przeznaczonych do wspólnego użytkowania wraz z kosztami utrzymania energii elektrycznej i ciepłej,
- 2) koszty administrowania

Stawka czynszu ulega podwyższeniu lub obniżeniu w zależności od wyposażenia lokalu w urządzenia techniczne i instalacje oraz położenie lokalu.

- 1) lokal położony na terenie wsi Czyże – podwyższa się o 2%
- 2) mieszkanie z łazienką bez c.w. – obniża się o 5%
- 3) mieszkanie z łazienką bez c.w. i c.o. – obniża się o 10%
- 4) mieszkanie tylko z instalacją wodociągową – obniża się o 15%
- 5) mieszkanie w budynku przeznaczonym do rozbiórki – obniża się o 10%
- 6) mieszkanie położone na parterze w budynku wielorodzinnym – obniża się o 2%
- 7) mieszkanie położone na I piętrze w budynku wielorodzinnym – podwyższa się o 2%.

Najemca lokalu jest obowiązany do uiszczania opłat eksploatacyjnych lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego tj. opłat za dostawę lub odbiór:

- 1) energii elektrycznej
- 2) wody
- 3) ścieków socjalno- bytowych
- 4) odpady komunalne

w przypadku gdy nie ma zawartej umowy na dostawę lub odbiór.

C. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych

Plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych określa informacja o stanie mienia gminy na koniec każdego roku, stanowiąca załącznik do uchwalanego budżetu gminy. Zawiera on dochody z mienia komunalnego zarówno osiągnięte w danym roku jak też plan dochodów na następny rok gospodarczy. Ponadto zawarte są informacje w zakresie wartości zmniejszenia

zasobu w danym roku jak też jego zwiększenia. Wieloletniego planu wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych nie opracowano ze względu na niewielki jego zasób. W zasobie nieruchomości gminnych pozostał w zasadzie tylko majątek wykorzystywany przez gminę i jego mieszkańców.

Ewidencję nieruchomości prowadzi dział księgowości w odpowiednim programie komputerowym. Dotyczy to zarówno nieruchomości gruntowych jak też pozostałych składników mienia gminy. Zmiany w ewidencji wprowadzane są na bieżąco, tj. po każdorazowej sprzedaży mienia, jak też w przypadku nabycia nieruchomości do zasobu gminy.

Zarządzanie nieruchomościami gminy następuje na podstawie ustawy o gospodarce nieruchomościami, a także na podstawie uchwały Nr 22.111.2012 Rady Gminy Czyże z dnia 28 grudnia 2012 roku w sprawie określenia zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż trzy lata lub na czas nieoznaczony (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2013 r., poz. 754). Na podstawie tej uchwały Wójt wydaje zarządzenia o przeznaczeniu nieruchomości do sprzedaży. Sprzedaż nieruchomości jak też ich wydzierżawianie następuje w drodze przetargów, poza wyjątkami określonymi w ustawie. Przetarg przeprowadza komisja powołana przez Wójta.

Głównym kierunkiem gospodarowania nieruchomościami jest sprzedaż, wydzierżawienie, wynajem. Przedmiotem wydzierżawienia są nieruchomości gruntowe.

Na dzień dzisiejszy jest wydzierżawionych 18,6877 ha gruntów dla 51 osób fizycznych. Są to małe działki rolne położone przeważnie na terenach zabudowy zagrodowej. Ponadto wydzierżawionych jest kilka nieruchomości gruntowych dla osób prawnych związanych z telekomunikacją i telefonią komórkową. Wieczyste użytkowanie dotyczy kilku nieruchomości o powierzchni ogólnej 4.8756 ha użytkowanych przez SUR, GS, OSM. Roczne dochody z czynszów dzierżawnych i wieczystego użytkowania na koniec 2022 roku kształtowały się na poziomie 11 424,23 zł. Plan na rok 2022 wynosi 7 500,00 zł. W związku z wyczerpaniem się zasobów komunalnych rocznie sprzedaje się niewiele nieruchomości. Plan na rok 2022 zakładał sprzedaż nieruchomości na kwotę 28.000 zł. W roku 2022 sprzedano 2 nieruchomości za kwotę 61 200,00 zł. W planie na rok 2023 jest sprzedaż mienia komunalnego na kwotę 40 000,00 zł. Mienie gminy w zasadniczej części zostało skomunalizowane w latach 1991-1992. W dalszych latach były komunalizowane pozostałe pojedyncze działki. Ostatnia komunalizacja przeprowadzona w latach 2015-2018 dotyczyła dróg gminnych. W roku 2022 nie odnotowano skomunalizowanych nieruchomości. Nie przewiduje się komunalizacji mienia w 2023 roku. W gminie nie występuje przekształcenie użytkowania wieczystego, ponieważ gmina nie dysponuje terenami wieczystego użytkowania przekazanymi pod zabudowę jednorodzinną i

wielorodzinną.

D. Program opieki nad zabytkami

Gminny program opieki nad zabytkami ma za zadanie pomoc w aktywnym zarządzaniu zasobem stanowiącym dziedzictwo kulturowe gminy. Wskazane w programie działania ukierunkowane są na poprawę stanu zabytków, ich rewaloryzację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców i turystów. Gminny program opieki nad zabytkami, między innymi poprzez działania edukacyjne, ma też budzić w lokalnej społeczności świadomość wspólnoty kulturowej, roli i znaczenia lokalnych wartości i wspólnych korzeni. Wspólna dbałość o zachowanie wartości kulturowych wzmacnia poczucie tożsamości, wspiera identyfikację jednostki z tzw. małą ojczyzną.

Gmina Czyże posiada gminną ewidencję zabytków, która została wykonana w 2006 r. Dokumenty udostępniane są przez pracowników Urzędu Gminy Czyże pok. Nr 14 zainteresowanym osobom i podmiotom.

Na stronie internetowej Gminy Czyże funkcjonuje zakładka – wielokulturowość (<http://www.ugczyze.pl/wielokult.htm>), która zawiera wykaz obiektów o najwyższym znaczeniu dla gminy pod względem zabytkowym.

W celu wyeksponowania obiektów dziedzictwa kulturowego dla potrzeb społecznych podejmowane są różnokierunkowe działania mające na celu promocję obiektów zabytkowych w materiałach promocyjnych i informacyjnych przygotowywanych przez Gminę Czyże. W zakresie ochrony i opieki nad zabytkami, gmina współpracuje z placówkami oświatowymi, kulturalnymi i parafiami, promując wartości materialne oraz niematerialne dziedzictwa kulturowego naszej gminy.

IX. Środowisko

A. Plan gospodarki niskoemisyjnej

Gmina Czyże nie posiada Planu gospodarki niskoemisyjnej. Są natomiast „**Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Czyże na lata 2012-2027**” przyjęte Uchwałą Nr 24.123.2013 Rady Gminy Czyże z dnia 29 maja 2013 roku. W części zawierają cele związane z efektywnością energetyczną.

B. Program ochrony środowiska

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czyże” obowiązywał na lata 2018 - 2021.

W 2022 r. podjęto działania mające na celu opracowanie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czyże na lata 2022-2025”.

C. Program usuwania wyrobów zawierających azbest

Zgodnie z obowiązującym prawem krajowym i Programem Oczyszczania Kraju z azbestu na lata 2009-2032 do końca 2032 roku musi zakończyć się proces usuwania i unieszkodliwiania poprzez składowanie wyrobów zawierających azbest. Uchwałą Nr 20.98.2017 Rady Gminy Czyże z dnia 24 lutego 2017 przyjęty został Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czyże. Nadrzędnym celem Programu jest całkowite unieszkodliwienie poprzez składowanie wyrobów zawierających azbest, co spowoduje eliminację skutków negatywnego oddziaływania azbestu na mieszkańców gminy oraz na środowisko.

W oparciu o przeprowadzoną w 2016 r. inwentaryzację powstała Baza Azbestowa dla Gminy Czyże. Baza Azbestowa jest na bieżąco aktualizowana. W oparciu o środki finansowe pozyskiwane przez Gminę Czyże z zewnątrz przyznawane są dotacje na usunięcie wyrobów zawierających azbest z nieruchomości położonych na terenie gminy. Dotacje udzielane są w formie bezgotówkowej i obejmują demontaż, transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest.

W roku 2022 zadania " Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czyże" nie realizowano.

D. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt

Zapobieganie bezdomności zwierząt i zapewnienie opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz ich wyłapywanie, w myśl ustawy o ochronie zwierząt, należy do zadań własnych gminy. Dlatego też każdego roku rada gminy uchwała program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt.

Rada Gminy Czyże powyższy program na rok 2022 przyjęła uchwałą Nr XXX/174/2022 z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Czyże w 2022 roku.

Realizacja Programu obejmuje w szczególności:

1) zapewnienie schronienia zwierzętom bezdomnym poprzez umieszczanie ich w Stowarzyszeniu na Rzecz Niesienia Pomocy dla Bezdomnych Zwierząt TEMPL ul. Ks. J. Popiełuszki 4, 05—071 Długa Szlachecka W 2022 r. zapewniono opiekę 5 psom.

2) zapewnienie schronienia zwierzętom gospodarskim – Gmina podpisała umowę z gospodarzem, który ma warunki i miejsce na czasowe przetrzymanie odebranych zwierząt gospodarskich – w 2022 r. nie było konieczności czasowego umieszczania zwierząt;

3) opiekę nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie – nie mieliśmy w 2022 r. zgłoszeń dotyczących kotów;

4) poszukiwanie właścicieli dla zwierząt bezdomnych (adopcja zwierząt) – na stronie internetowej oraz tablicach ogłoszeń zamieszczamy ogłoszenia o adopcji, dodatkowo schronisko, z którym mamy podpisaną umowę szuka nowych właścicieli;

5) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej zwierzętom objętym Programem na wypadek następstw zdarzeń drogowych - całodobowa opieka weterynaryjna w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt prowadzona jest na podstawie umowy zawartej z lek. wet. Eugeniuszem Rutkowskim Gabinet Weterynaryjny ul. Lipowa 83, 17-200 Hajnówka oraz Stowarzyszeniem TEMPL, w 2022 r. 3 bociany zawieziono do Ośrodek Rehabilitacji Dzikich Ptaków i Ssaków „Przytulisko”, Studzionka 3, 16-120 Krynki.

6) plan sterylizacji lub kastracji zwierząt w gminie – wydane zostało Zarządzenie nr 161/2020 Wójta Gminy Czyże z dnia 06 listopada 2020 r. w sprawie dofinansowania z budżetu Gminy Czyże zabiegów sterylizacji lub kastracji psów i kotów, których właściciel zamieszkuje na terenie gminy Czyże. Zarządzenie ma zastosowanie do domowych psów i kotów posiadających właściciela zamieszkującego w granicach administracyjnych gminy Czyże. Celem akcji sterylizacji lub kastracji jest: zapobieganie bezdomności psów i kotów oraz ograniczenie niekontrolowanego rozrodu domowych psów i kotów. Gmina dofinansowuje zabiegi sterylizacji lub kastracji psów i kotów posiadających właściciela. Za wykonany zabieg sterylizacji jest udzielane dofinansowanie do każdego zwierzęcia w wysokości 50% kosztów zabiegu. W 2022 r. na sterylizację lub kastrację, wydatkowano 1476,25 zł.

Koszt realizacji całego zadania przewidzianego ustawą o ochronie zwierząt w 2022 r. wyniósł 30978,10 zł.

E. Gospodarka odpadami

W gminie Czyże wszystkie nieruchomości zamieszkałe oraz zamieszkałe częściowo objęte są systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Wytworzone na terenie nieruchomości odpady komunalne podlegają wydzieleniu na: odpady wielomateriałowe, szkło, papier i tektura, metale i tworzywa sztuczne, popiół i żużel oraz odpady biodegradowalne. Odpady zmieszane jak i segregowane odbierane były od mieszkańców zgodnie z harmonogramem. Usługę odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych oraz częściowo zamieszkałych (sezonowo) zgodnie z umową świadczyła firma wyłoniona w drodze zamówienia przeprowadzonego w trybie podstawowym bez negocjacji, tj. Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. Z o. o., ul. Łowcza 4, 17-200 Hajnówka. Przedsiębiorca w ramach podpisanej umowy ma obowiązek wyposażenia każdej nieruchomości zamieszkałej w odpowiednie worki do gromadzenia odpadów, odbierania oraz zagospodarowania odpadów komunalnych z nieruchomości. Przekazanie worków mieszkańcom odbywa się podczas odbioru odpadów zgodnie z regułą „worek za worek”. Worki można również pozyskać w Urzędzie Gminy Czyże w referacie gospodarki odpadami komunalnymi.

Nieruchomości niezamieszkałe w tym budynki, w których prowadzona jest działalność gospodarcza i obiekty użyteczności publicznej zobowiązane są do zawierania indywidualnych umów na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z firmą wpisaną do rejestru działalności regulowanej, prowadzonego przez Wójta Gminy Czyże.

Głównym źródłem finansowym systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych są opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wnoszone przez mieszkańców gminy Czyże. Zmiana stawki za odbiór i zagospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości zamieszkałych nastąpiła od stycznia 2021 roku i wyniosła 26,50 zł miesięcznie od 1 osoby zamieszkałej na danej nieruchomości. Ulga z tytułu kompostowania bioodpadów w przydomowym kompostowniku wynosiła 1 zł miesięcznie od 1 osoby zamieszkałej na danej posesji. Ustalono również wysokość opłaty podwyższonej w przypadku nie przestrzegania zasad segregacji tj. 60 zł miesięcznie od 1 osoby zamieszkałej na danej nieruchomości. W 2022 roku opłat podwyższonych nie naliczono.

Gmina Czyże na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych wydatkowała łącznie 395201,17 zł. Wpływy z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w roku 2022 wyniosły 454,094 zł, a zaległości wyniosły 9362,73 zł. Pozostałe to koszty funkcjonowania systemu np. upomnienie, utrzymanie PSZOK.

W gminie Czyże w 2022 roku z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych łącznie

odebrano 294,0700 Mg odpadów komunalnych. Z Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych odebrano 3,2000 Mg.

F. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

W dniu 30 września 2021 został otwarty Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Gminie Czyże. Mieszkańcy nieruchomości w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą zostawić wytworzone przez siebie selektywnie zbierane odpady komunalne takie jak:

- odpady wielkogabarytowe np. stare meble (kanapy, fotele, krzesła, materace, sofy, szafy i łóżka itp.),
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny np. urządzenia radiowe i telewizyjne, sprzęt komputerowy, kalkulatory, urządzenia gospodarstwa domowego (AGD i RTV).
- zużyte opony z pojazdów do 20 cali - pochodzące z pojazdów użytkowanych w gospodarstwie domowym tj. Z samochodów osobowych, motocykli, motorowerów, rowerów.

Wszystkie rodzaje odpadów komunalnych do PSZOK można rocznie przekazać maksymalnie 4 szt. z jednej nieruchomości.

Propagowanie i rozpowszechnianie selektywnej zbiórki odpadów oraz właściwych sposobów postępowania z odpadami jak również wszystkie niezbędne i aktualne informacje dotyczące zasad segregacji, obowiązujących przepisów prawa oraz harmonogramu odbioru odpadów były prowadzone za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy Czyże.

G. Program „Czyste Powietrze”

Gmina Czyże podpisała Porozumienie o współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku w dniu 30.09.2021 r. Program ma na celu poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Narzędziem w osiągnięciu celu jest dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez beneficjentów uprawnionych do podstawowego poziomu dofinansowania, beneficjentów uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania oraz beneficjentów uprawnionych do najwyższego poziomu dofinansowania.

W Gminie Czyże utworzono punkt konsultacyjno-informacyjny aby wspomóc

mieszkańców gminy w składaniu wniosków o dofinansowanie. Obecnie w gminie Czyże złożono 25 wniosków o dofinansowanie, zakończonych przedsięwzięć 7 na kwotę 173 510 zł.

X. Polityka społeczna

A. Strategia rozwiązywania problemów społecznych

W dniu 24 marca 2021 r. uchwałą nr XXI/129/2021 Rady Gminy Czyże została przyjęta Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do 2032 roku. Określono w niej najważniejsze cele strategiczne, które mają zapewnić bezpieczeństwo socjalne mieszkańcom naszej gminy oraz podejmowanie różnorodnych działań dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin .

Konieczność opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika wprost z art.17 ust.1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku. Jest to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym. Codziennemu życiu mieszkańców gminy towarzyszą liczne problemy, obejmujące swoim zasięgiem coraz liczniejszą grupę ludzi i coraz młodsze pokolenia. Zmuszają one część społeczności do szukania różnych form pomocy, również do korzystania z pomocy społecznej. Charakterystycznym wyznacznikiem ubiegania się o pomoc jest przede wszystkim pogarszająca się sytuacja ekonomiczna mieszkańców gminy.

W gminie Czyże środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2022 roku 3 568 037 zł. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego wzrósł o 1 042 579 zł. W dziale 855 – Rodzina wydatkowano 972 222 zł, co stanowi 27,25 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 852 - Pomoc społeczna wydatkowano 856 038 zł, co stanowi 23,99 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 851 - Ochrona zdrowia wydatkowano 26 904 zł, co stanowi 0,75 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 854 - Edukacja i opieka wychowawcza wydatkowano 14 360 zł. Najwięcej środków wydano na następujące pozycje budżetowe: 1. 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 2. 855 Rodzina, 3. 852 Pomoc społeczna.

Bezpośredni nadzór nad prawidłowym procesem wdrażania Strategii powierzono Wójtowi Gminy Czyże, a koordynowanie, monitorowanie i ewaluację Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Czyżach.

Działania wynikające ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zrealizowane na rzecz mieszkańców gminy Czyże w 2022 roku były następujące:

I Obszar: powstał w oparciu o potrzeby działań na rzecz wyrównywania dostępu do edukacji, kultury, aktywności społecznej.

Cel I: Rozwój edukacji, kultury i aktywności mieszkańców gminy.

Wzmocnienie pozycji osób starszych przez promocję aktywnego starzenia,

W Gminie Czyże funkcjonują zespoły artystyczne, które biorą czynny udział w organizowanych przeglądach zespołów, konkursach, festynach oraz innych uroczystościach organizowanych w naszym województwie zespół „Czyżowanie”, Grupa Wokalna z Morza.

Koło Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów organizowało w ramach aktywizacji osób starszych imprezy okolicznościowe, oraz wyjazdy integracyjne

Gminny Ośrodek Kultury wraz z Biblioteką Publiczną w Czyżach organizował różnego rodzaju zajęcia plastyczne dla dzieci i młodzieży, festyny, zajęcia dla seniorów propagujące zdrowy styl życia.

Utworzono punkt informacyjno - konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin, oraz dla osób/rodzin z problemem przemocy, którego zadaniem jest min.:

- motywowanie i informowanie o możliwości podjęcia leczenia osób uzależnionych i terapii osób współuzależnionych;
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie ale nie uzależnionych do zmiany szkodliwego wzorca picia;
- udzielenie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym;
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;

Działania realizowane przez pedagoga szkolnego w Szkole Podstawowej w Czyżach polegały na:

- indywidualnych rozmowy pedagoga szkolnego z uczniami przejawiającymi zachowania agresywne i przemocowe w szkole wobec rówieśników oraz w domu w kontaktach z rodzicami i dziadkami;
- monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcją;
- obserwowanie zachowania dzieci w przedszkolu i uczniów, zwracanie uwagi na spontaniczne wypowiedzi, na ich wygląd zewnętrzny, oraz podczas lekcji wychowania fizycznego na szczególne znaki na ciele;
- edukacja dzieci i młodzieży dotycząca niebezpiecznych, przemocowych zachowań poprzez filmy edukacyjne tj. „Owce w sieci” „Gadki z psem”, teatryki profilaktyczne, spotkania ze służbami
- włączenie rodziców w zbiórki i akcje charytatywne tj. na rzecz schroniska „Ciapek”,

Kinder jasek w ramach akcji Fundacji Dzielni i Waleczni, na rzecz poszkodowanych konfliktem zbrojnym na Ukrainie;

- realizacja programów edukacyjnych w oddziałach przedszkolnych i w szkole „Moje dziecko idzie do szkoły”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Nawigacja w każdą pogodę”, w których są treści przeznaczone do realizacji wspólnie z rodzicami;
- na godzinach do dyspozycji wychowawcy w klasach starszych omawianie tematyki dotyczącej rodziny, zjawiska przemocy, agresji i patologii w społeczeństwie wynikającej z Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Szkoły w Czyżach;
- imprezy klasowe i szkolne organizowanie i celebrowanie wspólnie z rodzicami: Wigilie klasowe, choinka noworoczna, Dzień Matki, mające na celu promowanie wartości rodzinnych i roli rodziny w życiu człowieka w każdym wieku;
- na lekcjach wychowania do życia w rodzinie w klasach IV i VIII realizowanie tematyki wynikającej z treści programowych dotyczących rodziny, jako grupy społecznej w różnych aspektach.

KPP w Hajnówce zorganizowała zajęcia w Szkole Podstawowej w Czyżach, były to spotkania profilaktyczne z młodzieżą.

II Obszar: związany jest z grupami doświadczającymi kryzysów i trudności ubóstwa, bezpieczeństwa, problemów opiekuńczo wychowawczych.

CEL II: Efektywny system wsparcia osób i rodzin w gminie:

Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czyżach podczas przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych i rozmów telefonicznych na bieżąco monitorowali potrzeby osób i rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej. Wspólnie z przedstawicielami innych jednostek i instytucji podejmowali następujące działania:

- bieżąca współpraca z policją – wspólne odwiedziny osób potrzebujących, interwencje, informowanie o rodzinach potrzebujących pomocy, zagrożonych przemocą bądź problemem alkoholowym,
- współpraca ze szkołą– stały kontakt z wychowawcami i pedagogiem szkolnym, wspólne planowanie działań na rzecz dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo, zagrożonych problemem przemocy i alkoholizmem,
- współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – wymiana informacji na temat rodzin zagrożonych alkoholizmem,
- czynny udział w Zespole Interdyscyplinarnym ds przemocy – wspólnie ze specjalistami z różnych dziedzin podejmowanie działań na rzecz poprawy sytuacji rodzin z problemem przemocy,

- współpraca z sołtysami i radnymi Gminy Czyże – prośba o zgłaszanie informacji o osobach i rodzinach potrzebujących pomocy, sygnalizowanie o potrzebach i problemach mieszkańców danego sołectwa,
- współpraca z asystentem rodziny w zakresie potrzeb w rodzinach asystenckich,
- współpraca z ośrodkiem zdrowia – wspólne odwiedziny w środowisku z pielęgniarką środowiskową, pozyskiwanie informacji na temat osób wymagających wsparcia, działania interwencyjne w sytuacji osób zaniedbanych, potrzebujących pomocy,
- współpraca z kuratorami sądowymi – wymiana informacji niezbędnych do udzielenia właściwej i adekwatnej do potrzeb pomocy,
- współpraca ze szpitalem – współpraca przy przyznawaniu prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- współpraca z ZUS i KRUS – pomoc osobom w uzyskaniu uprawnień, wypełnianiu wniosków, gromadzeniu dokumentów, uzyskaniu świadczeń,
- współpraca z Powiatowym Zespołem ds Orzekania o Niepełnosprawności – pomoc osobom w wypełnianiu wniosków, gromadzeniu dokumentacji, ustalaniu terminu komisji,
- współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie – pomoc osobom niepełnosprawnym w zakresie wypełniania wniosków na dofinansowanie do środków pomocniczych, turnusów, sprzętu oraz współpraca w zakresie rodzin zagrożonych problemem przemocy (informowanie o konieczności uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych i inne).
- współpraca z instytucjami i organizacjami w zakresie wsparcia osób najuboższych.
- wsparcie osób o niskich dochodach pomocą dożywiania w ramach wieloletniego programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”, oraz realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020- pomocą żywnościową objęto 123 mieszkańców Gminy Czyże.
- rozpowrzechniano materiały edukacyjne, broszury, ulotki, gadżety dotyczące zjawiska przemocy wśród społeczności na lokalnych festynach w utworzonym stoisku „Stop przemocy” w ramach realizacji programu osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Systemie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” edycja 2022

Realizowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomani, min. poprzez:

- sfinansowano 2 warsztaty profilaktyczne dla seniorów na temat szkodliwości i

konsekwencji spożywania alkoholu, oraz alternatywnego spędzania czasu;

- dofinansowanie zajęć z elementami profilaktyki dla dzieci podczas ferii zimowych organizowanych przez Bibliotekę Publiczną;
- dofinansowanie warsztatów wielkanocnych dla dzieci organizowanych przez Bibliotekę Publiczną;
- dofinansowanie imprezy profilaktycznej pod hasłem „Żyję zdrowo-nałogom mówię NIE” organizowaną przez Drużynową DH „Tropiciele”
- dofinansowanie pikniku z okazji Dnia Dziecka w Szkole Podstawowej w Czyżach;
- dofinansowanie lokalnej kampanii społecznej dotyczącej przemocy wobec osób starszych w ramach projektu „Świadomy senior-bezpieczny senior”;
- dofinansowanie pikniku rodzinnego w Klejnikach;
- dofinansowanie konkursu recytatorskiego.
- dofinansowanie lokalnej kampanii społecznej dotyczącej przemocy wobec osób starszych w ramach projektu „Świadomy senior-bezpieczny senior” realizowany przez GOPS w Czyżach.

Członkowie GKRPA i ZI uczestniczyli w szkoleniach z zakresu:

- przeciwdziałaniu uzależnieniom i przemocy w rodzinie, przemoc wobec osób starszych i niepełnosprawnych- sposób postępowania w przypadku zachowań przemocowych.
- zadania i kompetencje członków GKRPA, oraz członków ZI i grup roboczych, rola jednostek samorządu terytorialnego w przeciwdziałaniu uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

Pracownicy GOPS podnosząc swoje kwalifikacje uczestniczyli w szkoleniach m.in.

- „Zadania i kompetencje członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz członków Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych. Rola jednostek samorządu terytorialnego w przeciwdziałaniu uzależnieniom i przemocy w rodzinie. Przemoc wobec osób starszych i niepełnosprawnych – sposób postępowania w przypadku zachowań przemocowych”
- „Opracowanie i realizacja indywidualnych planów usług społecznych”
- „Liderzy kooperacji – zarządzanie i koordynacja usług społecznych”
- „Zapewnienie bezpieczeństwa pracowników socjalnych w trakcie wykonywania czynności zawodowych”
- „Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – kurs podstawowy”

III Obszar: zdefiniowany został, jako troska o rosnące potrzeby w grupie seniorów, osób niepełnosprawnych, poprawę jakości i poziomu życia w zdrowiu całej społeczności gminy.

Cel III: Zdrowa społeczność gminy z dostępem do usług

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Czyżach, zapewnia dostęp do usług podstawowej opieki medycznej, jak również kieruje do poradni specjalistycznych.

Dystrybucja ulotek przez NZOZ w Czyżach- Pacjent w poradni, uczniowie w szkole.

Prowadzenie Dziennego Domu Pomocy w Szostakowie, którego głównym celem jest wzrost aktywności życiowej 12 osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osoby starsze niepełnosprawnością poprzez realizację usług opiekuńczo – aktywizujących, oraz innych form wsparcia doraźnego. Uczestnicy korzystali z indywidualnego wsparcia socjalnego.

Komenda Powiatowa Policji prowadziła spotkania profilaktyczne z seniorami w DDP o tematyce: oszustwa „na policjanta”, „na wnuczka”, „na prokuratora”, jak również spotkania profilaktyczne. Organizowane były warsztaty (w zdrowym ciele zdrowy duch, ruchowe, kulinarne- letnie sałatki i wypieki, artystyczne- szkic w plenerze, ikonograficzne, poznawcze- jak aktywizować umysł, ludowe – kwiaty z bibuły, muzyczne,) festyny i gminne imprezy integracyjno-kulturalne.

B. Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych

Cel operacyjny: Podnoszenie świadomości społecznej na temat niepełnosprawności, praw i uprawnień osób niepełnosprawnych oraz aktywizacja osób niepełnosprawnych.

- Aktualizacja bazy danych osób niepełnosprawnych;
- Realizacja świadczeń w celu zapewnienia niepełnosprawnym pomocy finansowej (zasiłki pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, zasiłki dla opiekuna, zasiłki stałe i celowe);
- Upowszechnianie informacji o prawach, uprawnieniach, formach pomocy skierowanych do osób niepełnosprawnych za pośrednictwem ulotek, plakatów, strony internetowej gminy Czyże;
- Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinom wychowującym dzieci niepełnosprawne oraz integrowanie ich ze społecznością lokalną;
- Praca socjalna;

Od 1 lutego 2021 r. na terenie gminy działa Dzienny Dom Pomocy w Szostakowie, na który otrzymano dofinansowanie w ramach projektu pn. „Nie jesteś sam!”, realizowanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czyżach w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Puszcza Białowieska”, współfinansowany przez UE ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa

Podlaskiego na lata 2014-2020 (RPOWP 2014-2020), Oś Priorytetowa IX. Rozwój lokalny, Działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego, typ projektu nr 9 Wsparcie usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych oraz usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami świadczonymi w lokalnej społeczności. Głównym celem utworzenia DDP jest wzrost aktywności życiowej 12 osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osoby starsze z niepełnosprawnością poprzez realizację usług opiekuńczo aktywizujących, oraz innych form wsparcia doraźnego świadczonych w Dziennym Domu Pomocy. Na umowę o pracę zatrudnione zostały 3 opiekunki, które świadczyły usługi od poniedziałku do piątku przez 8 godzin dziennie. Uczestnikom został zapewniony transport, jak również obiady, organizowane były liczne warsztaty i zajęcia. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia gotowość do świadczenia usług w Dziennym Domu Pomocy w Szostakowie dla 12 mieszkańców Gminy Czyże w wieku powyżej 60 r.ż. potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W 2022 r. odbyły się następujące warsztaty i zajęcia w Dziennym Domu Pomocy:

- 31 marca – w zdrowym ciele zdrowy duch;
- 13 kwietnia – w zdrowym ciele zdrowy duch;
- 25 maj – warsztaty kulinarne „Letnie sałatki i wypieki”;
- 27 czerwiec – warsztaty ikonograficzne;
- 13 lipiec – warsztaty poznawcze- jak aktywizować umysł?;
- 8 sierpień – warsztaty kulinarne;
- 26 wrzesień – warsztaty ludowe – kwiaty z bibuły;
- 27 październik – warsztaty muzyczne;
- 24 listopad – podstawowy kurs I pomocy przedmedycznej dla seniorów;
- 6 grudnia – warsztaty świąteczne.

C. Gminny program wspierania rodziny

Gmina Czyże przy pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej realizuje „Program Wspierania Rodziny dla Gminy Czyże na lata 2020-2022”.

Realizując w 2022 roku zadania z zakresu wspierania rodziny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy i wsparcia rodzinom z dziećmi w następującej formie:

1. Działalność profilaktyczna na rzecz rodziny (Prowadzenie działalności profilaktycznej mającej na celu promowanie wartości rodzinnych, wzmacnianie roli i funkcji rodziny oraz podniesienie świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny)
 - Na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje

zakładka „Wspieranie Rodziny”.

- Prowadzone były spotkania profilaktyczne z dziećmi i młodzieżą, przez policjantów z Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce.
- Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna w Czyżach organizowali warsztaty plastyczne dla dzieci i młodzieży, półkolonie letnie i zimowe, piknik rodzinny, zajęcia biblioteczne, oraz konkursy plastyczne dla dzieci.

2. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czyżach wypłacił świadczenia pieniężne:

- z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w tym wielodzietności;
- z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego;
- zasiłki rodzinne;
- świadczenie z tytułu urodzenia dziecka;
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka;
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
- dodatek z tyt. kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego;
- dodatek z tyt. podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania;
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Realizacja Programu „Posiłek w szkole i w domu”:

- **21** uczniów, którym opłacono obiady w szkołach - na kwotę **12 704,00 zł**,
- **26** rodzinom przyznano decyzją zasiłki celowe na zakup żywności – na kwotę **21 296,00zł.**

Praca socjalna

Poza pomocą finansową, osoby i rodziny wymagające wsparcia obejmowano także szeroko rozumianą pracą socjalną oraz poradnictwem specjalistycznym. Praca socjalna dotyczy niemal każdej rodziny zgłaszającej się o pomoc do Ośrodka. Jest to jedna z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy, polegająca przede wszystkim na dotarciu do świadomości klienta, że pracownik socjalny chce i może mu pomóc, pod warunkiem, że on sam zaangażuje się w proces zmian. Prowadzenie pracy socjalnej jest bardzo trudne, ze względu na roszczeniowość a niekiedy nawet agresję klientów pomocy społecznej. Większość z nich zgłasza się do GOPS jedynie po zasiłek i nie chce współpracować z pracownikiem socjalnym w celu znalezienia

rozwiązania trudnej sytuacji bytowej.

W 2022 roku 2 pracowników socjalnych świadczyło pracę socjalną na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin, w szczególności poprzez stały kontakt z rodzinami potrzebującymi pomocy, poradnictwo, udzielanie wskazówek, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, rozmowy informacyjno – doradcze, wspierające, współpracy z instytucjami na rzecz danych rodzin.

Podjęte działania dotyczyły w szczególności:

- wskazywania możliwości otrzymania bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (pedagogicznego, prawnego na terenie powiatu hajnowskiego);
- monitorowania właściwego pełnienia ról rodzicielskich;
- udzielania pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, załatwianiu spraw urzędowych, wykorzystywaniu własnych uprawnień do świadczeń społecznych; udzielania poradnictwa w zakresie opieki i wychowania dzieci.

Pracownicy socjalni wspierali rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, którym:

- wskazano i umożliwiono kontakt ze specjalistami (m.in. pedagogiem);
- udzielono wsparcia w zakresie: tworzenia warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi rodziny, edukacji (wskazywanie właściwych metod wychowawczych, sposobu spędzania wolnego czasu, zwracanie uwagi na warunki sanitarno-higieniczne i zadbanie dzieci, motywowanie rodziców do pracy nad właściwą postawą i prawidłowym wypełnianiem swoich obowiązków), zdrowia (motywowanie do podjęcia leczenia);
- rozwiązywali problemy związane z występującą w rodzinie przemocą.

Pracownicy socjalni GOPS w Czyżach we współpracy z asystentem rodziny na bieżąco monitorowali sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W tym zakresie współpracowali także z pedagogami, szkołą – współpraca w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”, stały kontakt z wychowawcami, wspólne planowanie działań na rzecz dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo, zagrożonych problemem przemocy i alkoholu, pracownikami służb zdrowia, policją, kuratorami sądowymi i przedstawicielami innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

3. Wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej

Asystent rodziny pełni ważną rolę w systemie wspierania rodziny. Ma ona istotne znaczenie już

na etapie profilaktyki. Jego zadaniem było całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego. Asystent rodziny został skierowany do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Elastyczny czas pracy asystenta służył realnym potrzebom i rytmowi życia poszczególnych rodzin objętych opieką. W roku sprawozdawczym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czyżach pracę kontynuował jeden asystent rodziny, jego praca była świadczona w miesiącach kwiecień/maj.

Asystent rodziny systematycznie podnosi swoje kwalifikacje. W ramach samokształcenia, asystent rodziny korzysta z publikacji dostępnych w GOPS oraz z informacji dostępnych na stronach internetowych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, z informacji opublikowanych na portalu <http://www.asystentrodziny.info/>.

Asystent rodziny współpracował z 2 rodzinami wychowującymi 6 dzieci, z którymi opracował plan pracy mający na celu usprawnienie funkcjonowania rodziny w środowisku lokalnym oraz rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców. Działania zrealizowane przez asystenta rodziny to:

- motywowanie domowników do okazywania sobie szacunku;
- podwyższenie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego (wspólne opracowywanie planów zajęć dnia i tygodnia);
- współpraca z kuratorem rodziny, oraz wychowawcami w szkołach;
- wskazywanie prawidłowych postaw rodzicielskich i metod wychowawczych w stosunku do dzieci sprawiających problem wychowawcze;
- działanie służące podwyższeniu umiejętności interpersonalnych, pomoc w odreagowaniu emocji;
- pomoc dzieciom w nauce szkolnej;
- rozmowy ukazujące zagrożenia i konsekwencje prawne wynikające z pozostawienia dzieci bez opieki, upijania się rodziców w czasie sprawowania opieki nad dziećmi.

3. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych na rzecz rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na bieżąco współpracuje z podmiotami i instytucjami działającymi na rzecz rodziny tj. z poradnią psychologiczno – pedagogiczną, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Szkołą Podstawowa w Czyżach, Komendą Powiatową Policji.

Rodzinom dotkniętym problemem uzależnienia udzielana jest pomoc w ramach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pomoc finansowa z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz wsparcie w postaci pracy socjalnej.

Rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy udzielana jest pomoc w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego, pomoc finansowa GOPS oraz praca socjalna.

D. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2020 – 2025 (Uchwała Nr XIII/90/2020 Rady Gminy Czyże z dnia 28 stycznia 2020 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Czyże na lata 2020 – 2025).

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie, ochrona ofiar i świadków przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.

Realizatorami programu byli:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czyżach,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czyżach,
3. Komenda Powiatowa Policji w Hajnówce,
4. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Czyżach,
5. Szkoła Podstawowa w Czyżach,
6. Biblioteka w Czyżach.
7. Gminny Ośrodek Kultury w Czyżach

Cele szczegółowe programu:

1. Skuteczne i efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez wzmacnianie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zmniejszanie negatywnych następstw dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie.
3. Edukacja społeczna i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy.
4. Podnoszenie i doskonalenie umiejętności kadry, rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej.

Realizacja:

W 2022 roku odbyło się 5 posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego, podczas których:

- realizowano procedurę niebieskiej karty w stosunku do 1 rodziny,
- objęto pomocą łącznie 4 osoby,
- utworzono 2 grupy robocze (odbyły się 2 posiedzenia grup roboczych),
- diagnozowane były problemy przemocy w rodzinie poprzez gromadzenie dokumentacji

dot. rodzin i analizowanie sytuacji danej rodziny,

- działania w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mające na celu przeciwdziałanie temu zjawisku: współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego, pracowników socjalnych, przedstawicieli oświaty, policji, GKRPA, służby zdrowia, organizacji pozarządowej oraz kuratora sądowego,
- inicjowano interwencje w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie poprzez: powoływanie Grup Roboczych oraz sprawdzanie stanu bezpieczeństwa, udzielanie wsparcia podczas wizyt w środowisku przez pracownika socjalnego i dzielnicowego,

Ponadto:

- pracownicy socjalni wspólnie z dzielnicowym monitorowali sytuacje osób zagrożonych przemocą;
- na bieżąco udzielano poradnictwa w zakresie pomocy, instytucji, w których można uzyskać wsparcia;
- prowadzono pracę socjalną również w stosunku do rodzin zagrożonych problemem przemocy;
- promowano Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska linia,” podczas festynów gminnych oraz wśród klientów, osób szukających pomocy;
- zaktualizowano na stronie internetowej GOPS bazę teleadresową podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących oddziaływania wobec osób stosujących przemoc;
- prowadzono poradnictwo medyczne w Ośrodku Zdrowia w Czyżach, podczas badania dziecka lub osoby dorosłej zwracano uwagę czy nie występują ślady na skórze, informowano pacjentów o sposobie rozwiązywania problemów związanych z przemocą;
- poradnictwo psychologiczne – w ramach współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce informowano o możliwości skorzystania z pomocy psychologa;
- od lipca 2022 r. do grudnia 2022 r. utworzono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czyżach dyżury specjalisty psychologa, który zapewnił indywidualne wsparcie dla mieszkańców gminy borykających się konfliktami w rodzinie, udzielał pomocy i wsparcie osobom dotkniętym przemocą i świadkom przemocy;
- od lipca do grudnia członkowie ZI udzielali telefonicznie wsparcia w sytuacjach przemocy w rodzinie, informowali na temat procedury „Niebieskie karty”, gdzie można uzyskać fachową pomoc w tzw. „Telefonie zaufania”
- informowano o bezpłatnej pomocy prawnej w Hajnówce;
- w pierwszy i trzeci piątek miesiąca w świetlicy wiejskiej w Czyżach działa punkt

informacyjno-konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin, oraz dla osób/rodzin z problemami przemocy (finansowany ze środków GKRPA) inicjowano działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie: informowano osoby stosujące przemoc o możliwości udziału w programach oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych organizowanych przez PCPR w Hajnówce – Zespół interdyscyplinarny, pracownicy socjalni GOPS;

- przekazywano informacje o konsekwencjach prawnych popełnianych czynów – Zespół interdyscyplinarny, dzielnicowy;
- wzywano sprawców przemocy, którzy mają problem alkoholowy na posiedzenia GKRPA, motywowano ich do zaprzestania picia i podjęcia leczenia odwykowego;
- w szkole podstawowej w Czyżach nauczyciele podejmowali tematykę dotyczącą rodziny jako grupy społecznej w różnych aspektach wynikająca z treści programowych Wychowania do życia w rodzinie,
- indywidualne rozmowy pedagoga szkolnego z rodzicami uczniów sprawiających problemy wychowawcze w domu i w szkole Spotkanie dla rodziców uczniów z przedstawicielami prewencji policji na temat zachorowań ryzykownych dzieci dotyczących narkotyków i dopalaczy,
- tematyka dotycząca rodziny, zjawiska przemocy i agresji, patologii w społeczeństwie wynikająca z programu wychowawczo – profilaktycznego poruszana na godzinach wychowawczych.

E. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gminy. Realizacja tych działań prowadzona jest w postaci Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2022 przyjętego uchwałą Rady Gminy Czyże w dniu 21 grudnia 2021 r.

Gminny Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Czyże, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z problemem nadużywania alkoholu oraz jego konsekwencjami.

Celem Programu jest przede wszystkim:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;

- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w gminie funkcjonuje komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, której zadaniem jest w szczególności inicjowanie działań w zakresie profilaktyki oraz podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czyżach w 2022 roku spotkali się czterokrotnie. Wzywano 5 osób na rozmowy motywujące do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego. Z 3 osobami przeprowadzono rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego, a 2 osoby nie zgłosiły się na posiedzenie Komisji.

Na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w roku 2022 zaplanowano kwotę 34 950,70 zł, z czego wykorzystanych zostało 26 903,58 zł na następujące cele:

- w 2022 roku dwa razy w miesiącu (w pierwszy i trzeci piątek miesiąca) działał punkt informacyjno – konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz dla osób/rodzin z problemem przemocy, w którym pracowała psychoterapeutka uzależnień - ze środków z tytułu opłaty, o której mowa w art. 9² ust. 11 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (od tzw. „małpek”),
- dofinansowano zajęcia z elementami profilaktyki dla dzieci podczas ferii zimowych organizowane przez Bibliotekę Publiczną w Czyżach,
- dofinansowano zakup nagród na konkurs recytatorski dla dzieci (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci z rodzin zagrożonych przemocą) organizowany przez Bibliotekę Publiczną w Czyżach,
- sfinansowano zajęcia profilaktyczne dla seniorów organizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziennym Domu Pomocy w Szostakowie – 4 warsztaty,
- dofinansowano warsztaty wielkanocne dla dzieci organizowane przez Bibliotekę Publiczną w Czyżach,

- dofinansowano imprezę profilaktyczną pod hasłem „Żyję zdrowo – nałogom mówię NIE” organizowaną przez Drużynową DH „Tropiciele” działającej przy Szkole Podstawowej w Czyżach,
- dofinansowano piknik z okazji Dnia Dziecka organizowany w Szkole Podstawowej w Czyżach,
- dofinansowano lokalną kampanię społeczną dotyczącą przemocy wobec osób starszych w ramach projektu „Świadomy senior – bezpieczny senior” realizowanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czyżach,
- sfinansowano 2-dniowe szkolenie na temat przemocy w rodzinie dla członków zespołu interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, radnych, sołtysów, pracowników urzędu gminy realizowanego w ramach projektu „Świadomy senior – bezpieczny senior”,
- dofinansowano piknik rodzinny w Klejnikach organizowany przez Gminny Ośrodek Kultury w Czyżach,
- sfinansowano 3-dniowe szkolenie nt. przeciwdziałania uzależnieniom dla przedstawicieli samorządu wraz z transportem,
- zakup nagród dzieciom z oddziału przedszkolnego przy Szkole Podstawowej w Czyżach biorącym udział w konkursie plastycznym,
- sfinansowano zakup opasek odblaskowych w ramach współpracy z Komendą Powiatową Policji w Hajnówce,
- sfinansowano zakup artykułów na poczęstunek dzieci występujących w części artystycznej na spotkaniu w świetlicy wiejskiej w Morzu,
- zakup materiałów edukacyjnych na potrzeby prowadzenia warsztatów organizowanych dla dzieci przez Bibliotekę Publiczną w Czyżach,
- wypłacono wynagrodzenie za posiedzenia dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- sfinansowano warsztaty dla seniorów.

Na 2022 rok zaplanowano 1000,00 zł na działania związane z przeciwdziałaniem narkomanii. Kwotę tę wykorzystano na pokrycie części kosztów szkolenia dla przedstawicieli samorządu pn. „Zadania i kompetencje członków gminnych komisji rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych. Rola jednostek samorządu terytorialnego w przeciwdziałaniu uzależnieniom i przemocy w rodzinie”.

F. Wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi

Rada Gminy Czyże podjęła uchwałę nr XXX/175/2022 w sprawie przyjęcia wieloletniego programu współpracy gminy Czyże z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2022-2026.

Na realizację programu współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2022 r. przeznaczono kwotę 1.000,00 zł. W 2022 r. żadna organizacja nie ubiegała się o środki w ramach w/w programu.

XI. Kultura

Istotnym czynnikiem warunkującym aktywność w gminie jest dobrze funkcjonujący Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Czyżach oraz Punkt Biblioteczny w Klejnikach. Gminny Ośrodek Kultury w Czyżach jest samorządową instytucją kultury, której podstawowym zadaniem jest zaspokajanie potrzeb społeczeństwa gminy z uwzględnieniem działań w zakresie upowszechniania kultury narodowej i regionalnej z udziałem szerokiego ogółu mieszkańców gminy i aktywnego ich uczestnictwa w życiu kulturalnym. W 2022 GOK zatrudniał 3 stałych pracowników, instruktorów i animatorów wg potrzeb. Nadrzędnym celem Gminnego Ośrodka Kultury jest stworzenie mieszkańcom gminy możliwości korzystania z różnych form życia kulturalnego. W swojej ofercie programowej GOK oferuje działania, które służą integracji społeczeństwa i adresowane są dla jak najszerszej liczby mieszkańców poprzez uwzględnienie ich oczekiwań. Bardzo ważnym celem jest rozpropagowanie Gminy Czyże i jej kulturowego dziedzictwa poprzez organizację imprez o szerszym zasięgu. Tym samym Gminny Ośrodek Kultury podejmuje działania stwarzające ofertę dla przybywających turystów, zwłaszcza podczas miesięcy wakacyjnych. W ramach statutowej działalności GOK jest głównym organizatorem gminnych imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, organizuje konkursy plastyczne i wystawy twórczości. GOK służy pomocą w przygotowaniu wszelkich uroczystości. Spośród corocznie organizowanych bądź współorganizowanych wydarzeń przez GOK na szczególną uwagę zasługują:

- Kolędowanie zespołów lokalnych
- Festyn „Kupalinka“,
- Festyn „I tużuwuć ludzi“,
- Jesienne Spotkania z Folklorem Białoruskim,
- Festyn Archeologiczny w Zbuczu,

- Ferie zimowe i letnie,
- Dzień Dziecka, Dzień Babci i Kobiet,
- Pikniki rodzinne
- Warsztaty robienia wianków kupalskich oraz innych rękodzielniczych

Działalność ośrodka ma swoje korzenie w bogatej historii gminy i regionu. Jest dostosowywana do potrzeb i oczekiwań mieszkańców, na miarę istniejących zasobów kadrowych, finansowych i organizacyjnych. Stwarza możliwości edukacji artystycznej i rozwoju pasji oraz zainteresowań mieszkańców.

W gminie funkcjonują:

- Zespół Folklorystyczny „Czyżowianie” z Czyż - prezentujący folklor Podlasia, piosenki białoruskie, ukraińskie, polskie, grupy żeńskie i męskie
- Grupa Wokalna z Morza.

Wszystkie zespoły, kilkakrotnie prezentowały swój dorobek na antenie radiowej i telewizyjnej, a większość z nich swój repertuar ma zapisany na kasetach audio i płytach CD. Zespoły promują kulturę i gminę, biorą udział w wydarzeniach i konkurach lokalnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych. Aktywizowane jest również środowisko dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez udział w festiwalach i konkursach. Na co dzień dla dzieci udostępnione są świetlice, i miejsca do rozwoju zainteresowań. Baza ośrodka jest wykorzystywana również na terenie gminy do organizacji: szkoleń, Spotkań oraz pokazów, ćwiczeń dla seniorów, zajęć dla mieszkańców. GOK współpracuje z Urzędem Gminy w Czyżach przy promocji walorów turystycznych gminy, przy organizacji imprez i wydarzeń ze Szkołą Podstawową oraz innymi jednostkami kulturalnymi z woj. podlaskiego. Biblioteka Publiczna Gminy wraz z Punktem Bibliotecznym w Klejnikach starają się być miejscem, odwiedzanym przez czytelników młodszych i starszych, zapewniając miejsce do czytania, korzystanie z materiałów na zajęcia i pisanie referatów. Biblioteka z Punktem jest włączona w strukturę Gminnego Ośrodka Kultury w Czyżach. Dostęp do biblioteki przystosowany jest dla czytelnika niepełnosprawnego. Biblioteka stale uzupełnia księgozbiór. Biblioteka oferuje czytelnikom nowości wydawnicze, literaturę piękną zagraniczną i polską dla dzieci, młodzieży i dorosłych, literaturę popularnonaukową z różnych dziedzin wiedzy, zbiory regionalne, literaturę obcojęzyczną, księgozbiór podręczny, lektury szkolne, opracowania lektur, książkę czytaną /e-booki/, książki z dużymi literami dla dzieci, prasę w formie papierowej i elektronicznej. Biblioteka wdraża inne formy kulturalne o charakterze imprez, wydarzeń oraz cykliczne dla dzieci, młodzieży i dorosłych; organizuje spotkania autorskie, na których promowani są lokalni twórcy;. Na uwagę zasługują: zajęcia

plastyczne, taneczne, językowe, dogoterapia podczas ferii zimowych dla dzieci i młodzieży, lekcje biblioteczne dla przedszkolaków i uczniów klas I-III, warsztaty dla dzieci, spotkania z autorem piszącym w języku polskim i białoruskim dla uczniów, wycieczki po gminie Czyże z pisarzem. Biblioteka Gminna współpracuje ze szkołą, parafiami i innymi instytucjami znajdującymi się na terenie gminy. Współpraca dotyczy też celowych projektów obszaru kultury: wydawnictw publikacji i książek o historii regionu i wsi gminnych między innymi z Fundacją Oni To My, Muzeum Białoruskim w Hajnówce. Biblioteka posiada kawiarenkę Internetową z bezpłatnym dostępem do Internetu i możliwością wydrukowania potrzebnych materiałów. W zasobach Biblioteki znajdują się publikacje dostępne dla mieszkańców związane ze zdrowiem, bezpieczeństwem

XII. Oświata

W gminie Czyże w roku szkolnym 2021/2022 edukacja odbywała się w Szkole Podstawowej w Czyżach, gdzie nauką objętych było 86 dzieci w wieku szkolnym. Szkoła zapewnia naukę języka angielskiego, języka białoruskiego oraz języka rosyjskiego. Przy szkole działa świetlica dla dzieci i młodzieży, zapewniająca opiekę osobom dojeżdżającym i/lub dzieciom rodziców pracujących. Gmina zapewnia dowóz dzieci do szkoły, w 2022 r. dojeżdżało 71 uczniów i 18 przedszkolaków. Kadra zatrudniona to 22 nauczycieli oraz 9 pracowników administracyjnych i obsługi.

Obok podstawowych zadań edukacyjnych szkoła wypełnia też funkcje opiekuńcze oraz zapewnia aktywność fizyczną i rekreację na placach zabaw i boiskach. Zespół Boisk Sportowych „ORLIK” przy Szkole Podstawowej w Czyżach jest otwarty od 2018 r. Wszyscy zainteresowani (dzieci, młodzież i osoby starsze) mogą z niego korzystać. W placówce, oprócz realizowanej podstawy programowej dzieci i młodzież uczestniczyły w zajęciach dodatkowych w ramach kół zainteresowań: przedmiotowych, artystycznych, informatycznych, wyrównawczych.

W 2022 r. 3 uczniów otrzymało stypendia za osiągnięcia artystyczne.

Oprócz kadry pedagogicznej przedmiotowej, SP w Czyżach zatrudnia niezbędnych specjalistów, w tym: pedagoga szkolnego, logopedę, terapeutów. Wspomagają oni również edukację dzieci niepełnosprawnych w gminie. W celu wsparcia specjalistycznego dla uczniów, nauczyciele podnoszą swoje kwalifikacje w ramach studiów podyplomowych i certyfikowanych szkoleń.

Rodzice i opiekunowie dzieci uczęszczających do przedszkola i szkoły angażują się w wiele działań. W podmiocie funkcjonowała w analizowanym okresie Rada Rodziców. Szkoła Podstawowa organizowała warsztaty edukacyjne dla rodziców.

Szkoła posiada własną kuchnię i stołówkę, zapewnia podopiecznym ciepłe posiłki.

W gminie funkcjonują również 2 oddziały przedszkolne, 3-4 latków – 15 przedszkolaków oraz 5-6 latków – 16 przedszkolaków. W oddziałach przedszkolnych zatrudnionych jest 2 nauczycieli.

XIII. Realizacja uchwał Rady Gminy

W 2022 r. Rada Gminy w Czyżach podjęła 49 uchwał, z czego 23 zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego a 18 przekazano do Regionalnej Izby Obrachunkowej. Żadna z podjętych uchwał nie została uznana przez Wojewodę Podlaskiego za nieważną. W okresie sprawozdawczym realizowane były zarówno ubiegłoroczne uchwały, jak i uchwały podjęte w latach poprzednich. Natomiast znaczna część uchwał podjętych na sesji w miesiącach: wrzesień - grudzień wykonywana jest dopiero w bieżącym roku. Sytuacja taka dotyczy uchwał, które ustaliły przepisy podatkowe oraz budżet gminy na 2022 rok.

L.P.	Nr uchwały	Data podjęcia	Tytuł uchwały	Realizacja
1.	Nr XXX/171/2022	21.03. 2022	w sprawie zmian w budżecie gminy Czyże na 2022 rok.	uchwała została zrealizowana
2.	Nr XXX/172/2022	21.03. 2022	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czyże na lata 2022-2025	uchwała została zrealizowana
3.	Nr XXX/173/2022	21.03. 2022	w sprawie funduszu sołeckiego	W związku z nie wyrażeniem zgody na utworzenie funduszu sołeckiego, nie zachodziła potrzeba podjęcia działań organizacyjnych dotyczących utworzenia funduszu sołeckiego. Uchwałę przekazano do RIO w Białymstoku
4.	Nr XXX/174/2022	21.03. 2022	w sprawie Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Czyże w 2022 roku	Opieka nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt realizowane jest na podstawie przyjętego programu.
5.	Nr XXX/175/2022	21.03. 2022	w sprawie przyjęcia wieloletniego programu współpracy gminy Czyże	Uchwała jest realizowana

			z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2022-2026	
6.	Nr XXXI/176/2022	27.04. 2022	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Województwu Podlaskiemu	Uchwała została zrealizowana
7.	Nr XXXI/177/2022	27.04. 2022	w sprawie zmian w budżecie gminy Czyże na 2022 rok	Uchwała została zrealizowana
8.	Nr XXXI/178/2022	27.04. 2022	w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem jest Gmina Czyże oraz warunków i zasad korzystania z tych przystanków	Uchwała weszła w życie. Na podstawie jej zapisów odbyło się usytuowanie przystanków oraz odbywa się korzystanie z tych przystanków.
9.	Nr XXXI/179/2022	27.04. 2022	w sprawie upoważnienia kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czyżach do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu świadczeń pieniężnych przysługujących z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy	Uchwała została zrealizowana
10.	Nr XXXI/180/2022	27.04. 2022	w sprawie zasad dofinansowania przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Czyże ze środków budżetu gminy	Uchwała jest realizowana
11.	Nr XXXII/181/2022	30.05. 2022	w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Czyże wotum zaufania	Uchwała została zrealizowana, wotum zaufania zostało udzielone. Wójt dalej realizuje zadania.
12.	Nr XXXII/182/2022	30.05. 2022	w sprawie zmian w budżecie gminy Czyże na	Uchwała została zrealizowana

			2022 rok	
13.	Nr XXXII/183/2022	30.05. 2022	w sprawie udziału Gminy Czyże w opracowaniu i realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Puszcza Białowieska” na lata 2021-2027	Uchwała jest realizowana
14.	Nr XXXII/184/2022	30.05. 2022	w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego członkom Ochotniczych Straży Pożarnych	Uchwała jest na bieżąco realizowana
15.	Nr XXXII/185/2022	30.05. 2022	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Hajnowskiemu	Uchwała została zrealizowana
16.	Nr XXXIII/186/2022	28.06. 2022	w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za 2021 rok	Uchwała została zrealizowana
17.	Nr XXXIII/187/2022	28.06. 2022	w sprawie udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy Czyże za 2021 rok	Absolutorium zostało udzielone. Uchwałę przekazano Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Białymstoku
18.	Nr XXXIII/188/2022	28.06. 2022	w sprawie zmian w budżecie gminy Czyże na 2022 rok	Wprowadzono aktualizacje planów finansowych. Dokonano zmian w planie dochodów i wydatków w budżecie gminy na 2022 rok. Uchwała realizowana była sukcesywnie przez cały rok budżetowy.
19.	Nr XXXIII/189/2022	28.06. 2022	w sprawie określenia średniej ceny jednostek paliwa w gminie na rok szkolny 2022/2023	Uchwała weszła w życie. Wypłaca się ekwiwalent za dowożenie do szkoły dzieci niepełnosprawnych przez rodziców samochodami prywatnymi
20.	Nr XXXIII/190/2022	28.06. 2022	w sprawie odwołania skarbnika gminy	Uchwała została zrealizowana
21.	Nr XXXIII/191/2022	28.06. 2022	w sprawie powołania skarbnika gminy	Uchwała została zrealizowana
22.	Nr	17.08	w sprawie zmian w	Wprowadzono aktualizacje

	XXXIV/192/2022	2022	budżecie gminy Czyże na 2022 rok.	planów finansowych. Dokonano zmian w planie dochodów i wydatków w budżecie gminy na 2022 rok. Uchwała realizowana była sukcesywnie przez cały rok budżetowy.
23.	Nr XXXIV/193/2022	17.08 2022	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy dzierżawy na okres 10 lat części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Czyże.	Uchwała jest na bieżąco realizowana
24.	Nr XXXIV/194/2022	17.08 2022	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy dzierżawy na okres 10 lat części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Czyże.	Uchwała jest na bieżąco realizowana
25.	Nr XXXIV/195/2022	17.08 2022	w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości.	Uchwała została zrealizowana
26.	Nr XXXIV/196/2022	17.08 2022	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy dzierżawy na okres 3 lat nieruchomości stanowiącej własność Gminy Czyże	Uchwała jest na bieżąco realizowana
27.	Nr XXXIV/197/2022	17.08 2022	w sprawie zatwierdzenia aktualizacji „Planu Rozwoju Miejscowości Czyże”	Uchwała została zrealizowana
28.	Nr XXXIV/198/2022	17.08 2022	w sprawie zatwierdzenia aktualizacji „Planu Rozwoju Miejscowości Klejniki”	Uchwała została zrealizowana

29.	Nr XXXIV/199/2022	17.08 2022	w sprawie określenia średniej ceny jednostek paliwa w gminie na rok szkolny 2022/2023.	Uchwała weszła w życie. Wypłaca się ekwiwalent za dowożenie do szkoły dzieci niepełnosprawnych przez rodziców samochodami prywatnymi
30.	Nr XXXIV/200/2022	27.09 2022	w sprawie zmian w budżecie gminy Czyże na 2022 rok	Wprowadzono aktualizację planów finansowych. Dokonano zmian w planie dochodów i wydatków w budżecie gminy na 2022 rok. Uchwała realizowana była sukcesywnie przez cały rok budżetowy.
31.	Nr XXXIV/201/2022	27.09 2022	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy dzierżawy na okres 3 lat nieruchomości stanowiącej własność Gminy Czyże	Uchwała jest na bieżąco realizowana
32.	Nr XXXIV/202/2022	27.09 2022	w sprawie określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Gminę Czyże	Uchwała jest na bieżąco realizowana
33.	Nr XXXIV/203/2022	25.10 2022	w sprawie zmian w budżecie gminy Czyże na 2022 rok	Wprowadzono aktualizację planów finansowych. Dokonano zmian w planie dochodów i wydatków w budżecie gminy na 2022 rok. Uchwała realizowana była sukcesywnie przez cały rok budżetowy.
34.	Nr XXXIV/204/2022	25.10 2022	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czyże na lata 2022-2025	Dokonano zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Czyże na lata 2022-2025

35.	Nr XXXIV/205/2022	25.10 2022	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Hajnowskiemu	Uchwała została zrealizowana
36.	Nr XXXIV/206/2022	25.10 2022	w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości na 2023 rok	Stawki ustalone w uchwale zostaną zastosowane przy sporządzeniu decyzji wymiarowych podatku od nieruchomości na 2023 rok.
37.	Nr XXXIV/207/2022	25.10 2022	w sprawie rozpatrzenia petycji dotyczącej młodzieżowej rady gminy	Petycja została nieuwzględniona. Wnioskodawca został poinformowany o zajęтым przez Radę Gminy stanowisku
38.	Nr XXXIV/208/2022	30.11. 2022	w sprawie zmian w budżecie gminy Czyże na 2022 rok	Wprowadzono aktualizacje planów finansowych. Dokonano zmian w planie dochodów i wydatków w budżecie gminy na 2022 rok. Uchwała realizowana była sukcesywnie przez cały rok budżetowy.
39.	Nr XXXIV/209/2022	30.11. 2022	w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czyże na lata 2022-2030	Dokonano zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Czyże na lata 2022-2025
40.	Nr XXXIV/210/2022	30.11. 2022	w sprawie obniżenia ceny skupu żyta do celów wymiaru podatku rolnego na 2023 rok	Stawki ustalone w uchwale zostały zastosowane przy sporządzeniu decyzji wymiarowych podatku rolnego na 2023 rok.
41.	Nr XXXIV/211/2022	30.11. 2022	w sprawie przyjęcia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Czyże na lata 2022-2027	Uchwała jest na bieżąco realizowana
42.	Nr XXXIV/212/2022	30.11. 2022	w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy	Uchwała jest na bieżąco realizowana
43.	Nr XXXIV/213/2022	30.11. 2022	w sprawie ustalenia stawki za 1 km przebiegu	Uchwała weszła w życie. Wypłaca się ekwiwalent za

			pojazdu na potrzeby obliczenia wysokości zwrotu kosztów jednorazowego przewozu dzieci i uczniów niepełnosprawnych do placówek oświatowych	dowożenie do szkoły dzieci niepełnosprawnych przez rodziców samochodami prywatnymi
44.	Nr XXXIV/214/2022	30.11. 2022	w sprawie zmiany uchwały nr 10.59.2016 Rady Gminy Czyże z dnia 25.02.2016 roku w sprawie zatwierdzenia „Planu Rozwoju Miejscowości Czyże”, zmienionej uchwałą nr IX/69/2019 Rady Gminy Czyże z dnia 9 sierpnia 2019 r. w sprawie zatwierdzenia aktualizacji „Planu Rozwoju Miejscowości Czyże” oraz uchwałą nr XXXIV/197/2022 Rady Gminy Czyże z dnia 17 sierpnia 2022 r. w sprawie zatwierdzenia aktualizacji „Planu Rozwoju Miejscowości Czyże”	Uchwała jest na bieżąco realizowana
45.	Nr XXXIV/215/2022	30.11. 2022	w sprawie zmiany uchwały Nr 10.61.2016 Rady Gminy Czyże z dnia 25.02.2016 roku w sprawie zatwierdzenia „Planu Rozwoju Miejscowości Klejniki”, zmienionej uchwałą nr XXXIV/198/2022 Rady Gminy Czyże z dnia 17.08.2022 roku w sprawie zatwierdzenia aktualizacji "Planu Rozwoju Miejscowości Klejniki"	Uchwała jest na bieżąco realizowana

46.	Nr XXXIV/216/2022	28.12 2022	w sprawie zmian w budżecie gminy Czyże na 2022 rok	Wprowadzono aktualizacje planów finansowych. Dokonano zmian w planie dochodów i wydatków w budżecie gminy na 2022 rok. Uchwała realizowana była sukcesywnie przez cały rok budżetowy.
47.	Nr XXXIV/217/2022	28.12 2022	w sprawie uchwalenia budżetu gminy Czyże na rok 2023	Realizuje się dochody i wydatki oraz przychody i rozchody zgodnie z zapisami uchwały na rok 2023
48.	Nr XXXIV/218/2022	28.12 2022	w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czyże na lata 2023-2031	Realizacja uchwały odbywa się sukcesywnie poprzez przestrzeganie wskaźników zawartych w uchwale.
49.	Nr XXXIV/219/2022	28.12 2022	w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czyże na lata 2022-2031	Dokonano zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Czyże na lata 2022-2031

XIV. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

A. Związki komunalne

Od 2006 roku Gmina Czyże jest członkiem **Związku Gmin Regionu Puszczy Białowieskiej**. Celem związku miało być wykonywanie zadań publicznych z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi. Związek powołał do życia spółkę EL-PI. Te plany zostały jednak z czasem zweryfikowane i ostatecznie w styczniu 2018 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników zdecydowało o rozwiązaniu spółki i ogłoszeniu jej likwidacji. W 2021 r. działania związku skoncentrowały się na promocji gmin członkowskich.

Składka w 2022 r. wyniosła 956,00 zł.

B. Stowarzyszenia JST

W roku 2000 Gmina Czyże przystąpiła do Stowarzyszenia o nazwie **Związek Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego**. Celem związku jest wyartykułowanie specyficznych potrzeb i uwarunkowań gmin wiejskich, występowanie o ich uznanie oraz uzyskanie wpływu na

tworzenie prawa i decyzje w regionie w dziedzinach będących żywotnym interesem gmin wiejskich. Związek realizuje swoje cele poprzez:

- a) zajmowanie stanowiska w kwestiach dotyczących ustroju, gospodarki i zasad organizacji gmin w skali krajowej,
- b) prowadzenie działalności wydawniczo-informacyjnej,
- c) delegowanie swoich przedstawicieli do organów państwowych i społecznych,
- d) inicjowanie i opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących samorządu terytorialnego,
- e) organizowanie kształcenia i szkolenia przedstawicieli samorządu terytorialnego oraz pracowników samorządowych,
- f) podejmowanie działań na rzecz środowiska naturalnego,
- g) obronę praw swoich członków oraz innych gmin na ich wniosek,
- h) inne działania zmierzające do osiągnięcia celów Związku.

Składka w 2022 r. wyniosła 669,20 zł.

Natomiast od roku 2002 roku Gmina Czyże współtworzy **Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Puszcza Białowieska**. Celem działania stowarzyszenia jest wspieranie samorządności i reprezentowanie interesów stowarzyszonych jednostek oraz podejmowanie wspólnych działań na rzecz:

- 1) aktywizacji gospodarczej regionu i poprawy poziomu życia mieszkańców;
- 2) ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych;
- 3) rozwoju rolnictwa ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw ekologicznych i produkcji zdrowej żywności;
- 4) budowy zintegrowanego systemu zagospodarowania turystycznego regionu oraz rozwoju usług turystycznych i agroturystycznych;
- 5) promocji regionu oraz zachowania wartości przyrodniczych i kulturowych regionu;
- 6) rozwijania wszechstronnej, wzajemnej korzystnej współpracy transgranicznej z sąsiednimi rejonami republiki Białoruś w ramach Euroregionu Puszcza Białowieska;
- 7) pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych (ze szczególnym uwzględnieniem funduszy Unii Europejskiej) wspomagających realizację statutowych celów stowarzyszenia.

Składka w 2022 r. wyniosła 7836 zł.

Gmina Czyże jest również członkiem stowarzyszenia **Lokalna Grupa Działania „Puszcza Białowieska”**, do którego przystąpiła w 2006 roku. Stowarzyszenie o nazwie Lokalna Grupa Działania „Puszcza Białowieska” jest partnerstwem trójsektorowym skupiającym przedstawicieli:

sektora publicznego, gospodarczego, społecznego i mieszkańców, jako podmioty zamieszkałe, prowadzące swoją działalność lub działania zgodne z celami Statutu stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Puszcza Białowieska (§ 9) na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju (LSR). Lokalna Grupa Działania funkcjonuje jako Stowarzyszenie i jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i osób prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, mającym na celu działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów gmin wchodzących w skład LGD „PB”.

Celami działania LGD „PB” są:

- 1) opracowanie, aktualizacja i wdrożenie programów oraz przedsięwzięć służących rozwojowi obszarów gmin wchodzących w skład LGD „PB” w tym Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR);
- 2) realizacja LSR oraz wspieranie działań na rzecz realizacji LSR dla obszaru gmin wchodzących w skład LGD „PB”;
- 3) promocja obszarów wiejskich, miejsko-wiejskich i miejskich położonych w gminach wchodzących w skład LGD „PB”;
- 4) mobilizowanie ludności do aktywnego udziału w procesie rozwoju obszarów wiejskich, miejsko-wiejskich i miejskich położonych w gminach wchodzących w skład LGD „PB”;
- 5) upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich, wiejsko-miejskich i miejskich;
- 6) działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, miejsko-wiejskich i miejskich z uwzględnieniem ochrony środowiska przyrodniczego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych;
- 7) działanie na rzecz rozwoju turystyki;
- 8) popularyzacja i rozwój produkcji wyrobów regionalnych. Składka w 2022 r. wyniosła 1912,00 zł.

C. Inne formy współdziałania

Od 2018 roku Gmina Czyże na mocy Uchwały Nr 19/2018 Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki Wodociągi Podlaskie Spółka z o.o. z siedzibą w Białymstoku z dnia 11 czerwca 2018 r. została wspólnikiem Spółki i objęła 1 udział – o wartości 10 000, zł.

XV. Inne istotne działania wójta (w tym udział w różnych ciałach lokalnych, (powiatowych) i regionalnych)

Wójt ponadto jest zaangażowany w działalność społeczną pełniąc następujące funkcje:

- 1) członek Rady Społecznej ZOZ w Hajnówce,
- 2) członek Komisji Rewizyjnej Związku Gmin Regionu Puszczy Białowieskiej.

XVI. Część analityczna (efekty działań prowadzonych w 2022 roku)

Uchwałą Rady Gminy Czyże Nr XXIX/163/2021 z dnia 21 grudnia 2021 roku zatwierdzono budżet na 2022 rok:

Dochody ogółem – 9 235 750,90 zł

Wydatki ogółem – 10 465 652,00 zł

W przeciągu roku dokonywane były zmiany w budżecie i po ostatecznych zmianach budżet stanowił kwoty:

Dochody- 17 605 734,17 zł

Wydatki – 16 519 413,78 zł

Nadwyżka – 1 086 320,39 zł

Przychody – 2 506 501,43 zł

Rozchody – 205 000,00 zł

W 2022 roku dochody ogółem wykonano w 98,31 % tj. na plan 17 605 734,17 zł wpłynęło 17 307 620,18 zł.

W poszczególnych działach przedstawia się to następująco:

Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo: na plan 2 938 052,68 zł wpłynęło 2 935 110,74 zł tj.

2 027 567,95 środki na realizację inwestycji - Stacja Uzdatnianie Wody w Czyżach, 55 500 na przebudowę kanalizacji, czynsz za dzierżawę gruntów gminnych – 7 123,12 zł; odsetki od nieterminowych wpłat – 23,34 zł; wpływy za obwody łowieckie – 4 461,60 zł; dotacja z budżetu państwa na realizację ustawy z dnia 10 marca 2006 roku o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystanego do produkcji rolnej – 840 434,73 zł.

Dział 600 – Transport i łączność: na plan 120 219,64 zł wpłynęło 109 702,51 z tego: za zajęcie pasa drogowego – 11 487,19 zł, odsetki 0,39, sprzedaż drzew na pniu rosnących w pasie drogi

gminnej 2 543,64 zł, 62 000,00 na naprawę dróg zniszczonych przez wojsko, oraz 33 671,29 zł środki z funduszu rozwoju przewozów autobusowych.

Dział 700 – Gospodarka mieszkaniowa: na plan 133 423,00 zł wpłynęło 132 809,70 zł w tym: z tytułu wynajmu mieszkań komunalnych – 4 008,58 zł; za wieczyste użytkowanie – 4 301,11 zł; za dzierżawę 62 274,33 z tytułu sprzedaży - 62 200,00 zł oraz odsetki za zwłokę 25,68 zł.

Dział 750 – Administracja publiczna: na plan 29 927,00 zł wpłynęło 27 638,57 zł. Są to koszty egzekucyjne –1 711,57 zł; dotacja od Wojewody na utrzymanie części etatu pracownika wykonującego zadania zlecone gminie– 24 560,00 zł, wpływy z różnych opłat 1367,00 zł.

Dział 751 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa – plan i wykonanie 434,00 zł tj wpływ dotacji celowej na aktualizację stałego rejestru wyborców.

Dział 754 – Bezpieczeństwo Publiczne plan i wykonanie – 67 000 zł tj. pomoc finansowa gminie na zakup mundurów dla jednostki OSP Klejniki – 40 000 zł oraz zakup agregatu prądotwórczego 36 000,00 zł.

Dział 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem: na plan 5 780 755,93 zł wpłynęło 5 755 660,76 zł co stanowi 99,57 % wykonania, z tego:

1. wpływy z podatków od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych

- podatek rolny – wpłynęło 87 561,00 zł,
- podatek od nieruchomości – wpłynęło 494 131,73 zł,
- podatek leśny – wpłynęło 9 649,00 zł;
- podatek od czynności cywilnoprawnych- 0,00 zł
- odsetki od nieterminowych wpłat – 512,85 zł

2. wpływy z podatków od osób fizycznych

- podatek rolny - wpłynęło 956 147,95 zł
- podatek od nieruchomości - 313 616,14 zł
- podatek leśny – 27 537,50 zł
- podatek od spadków i darowizn- 7 260,05 zł
- odsetki od nieterminowych wpłat – 3 439,85 zł
- podatek od czynności cywilnoprawnych – 73 163,00 zł

Oprócz powyższych podatków w dziale tym mieszczą się również dochody z tytułu opłaty skarbowej w wysokości 17 489,00 zł, opłaty eksploatacyjnej 15 964,20 zł, za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napoi alkoholowych 18 063,16 zł wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym 8 365,01 zł, należne dochody od urzędów skarbowych tj. podatek płacony w formie karty podatkowej – 3 680,00 zł.

Ponadto co miesiąc otrzymywaliśmy od Ministerstwa Finansów należne nam udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych tj. na plan 3 716 467,76 zł wpłynęło 3 716 467,76 zł.

Na skutek udzielonych przez Radę Gminy zwolnień dochody zostały pomniejszone o kwotę 178 095,00 zł. Natomiast skutki obniżek górnych stawek podatków pomniejszyły wpływy o 23 673,83 zł.

Zaległość w/w podatkach stanowi kwotę 65 906,9247 zł. W stosunku do zalegających zastosowano działania egzekucyjne tj. zostało wystawionych 84 upomnień na kwotę – 29 361,60 zł i 23 tytuły wykonawcze na kwotę 15 597,87 zł.

Dział 758 – Różne rozliczenia: na plan 3 142 215,00 zł wpłynęło 3 144 387,01 zł z tego: 1 641 524,00 zł części oświatowej subwencji ogólnej, 1 447 425,00 zł, odsetek naliczonych przez obsługujący nas bank od posiadanych środków na rachunkach bankowych 23 272,01 zł, dotacja na zadanie zlecone 1 537,00 zł oraz środki z Funduszu Pomocy na dodatkowe zadania oświatowe 30 629,00 zł.

Dział 801 – Oświata i Wychowanie – na plan 98 262,33 zł wpłynęło 89 306,90 zł są to dotacja na zakup podręczników i pomocy naukowych do szkół – 6 493,38 zł, dotacja na oddziały przedszkolne w wysokości – 41 174,04 zł; odpłatność gminy Bielsk Podlaski, Hajnówka, Narew i Dubicze Cerkiewne za pobyt dzieci z ich gminy w oddziale przedszkolnym naszej gminy – 40 729,48 zł; pozostałe dochody 910,00 zł

Dział 852 – Pomoc Społeczna – na plan 528 921,96 zł wpłynęło 522 065,42 zł tj. za usługi opiekuńcze – 8 791,25 zł; darowizna 2 000,00 zł na funkcjonowanie Dzienny Dom Pomocy w Szostakowie, 16 592,95 zł realizacja projektu „Świadomy Senior- Bezpieczny Senior”, oraz dotacji celowych – 494 681,22 zł z tego:

- składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacone za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej – wpłynęło 2 849,40 zł,

- zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – wpłynęło 554 98,40 zł

- zasiłki stałe – 41 326,70 zł

- Ośrodek Pomocy Społecznej – wpłynęło zgodnie z planem 103 746,76 zł,
- dożywianie dzieci w szkołach – 26 200,00 zł,
- realizacja ustawy o dodatku osłonowym – 265 059,96 zł

Dział 853 – Pozostałe działania w zakresie polityki społecznej – plan 2 075 463,97 wpływ 1 856 686,17 zł w tym:

- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wpływ środków na realizację projektu „Dostępny Samorząd” – 38 250,00 zł
- Pomoc obywatelom Ukrainy z Funduszu Pomocy 87 506,75 zł
- dodatek węglowy i niektóre źródła ciepła – 1 611 704,42 zł
- preferencyjna sprzedaż węgla dla gospodarstw domowych 119 225,00 zł

Dział 854 – Edukacyjna Opieka Wychowawcza – plan 13 464,00 zł wpływ dotacji w wysokości 10 848,00 zł na dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym.

Dział 855 – Rodzina – plan 973 621,00 wykonanie 974 368,10 zł w tym:

- świadczenia wychowawcze – 492 968,95 zł
- świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – wpłynęło 460 453,62 zł / zgodnie z zapotrzebowaniem/
- karta dużej rodziny – 329,00 zł,
- na opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne – 8 854,74 zł
- prowizji należnej dla jst od wpłaconych zaliczek i funduszy alimentacyjnych – 11 761,79 zł;

Dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – na plan 1 005 435,81 zł wpłynęło 982 524,45 zł z tego: za wywóz ścieków – 46 331,20 zł, odsetki od nieterminowych wpłat – 213,71 zł, wpłaty za zanieczyszczenie środowiska – 470,49 zł, opłata produktowa – 0,89 zł, środki na realizację programu „Czyste powietrze” – 8 500,12 zł, 460 086,91 środki z Rządowego Programu polski Ład na modernizację oświetlenia ulicznego, pozostałe dochody 3 745,90 zł, oraz wpływy z tytułu opłaty za odpady komunalne – 463 175,23 zł

Zaległość z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowi kwotę 23 091,90 zł. W stosunku do zalegających zostało wystawionych 8 tytułów wykonawczych na kwotę 3 326,00 zł oraz 33 upomnienia na kwotę 10 490,00 zł.

Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – na plan 698 537,85 zł wpłynęło 699 077,85 zł w tym 16 540,00 zł za wynajem świetlic wiejskich, 1 353,00 sprzedaż wyposażenia, 15 099,35 zł dofinansowanie w UM na modernizację kotłowni w świetlicy, 666 085,50 środki na remont Świetlicy w Morzu z Rządowego funduszu Polski Ład.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku zaległość w powyższych dochodach wyniosła 301 374,23 zł w tym 177 513,34 zł należności z tytułu zaliczki i funduszu alimentacyjnego.

W 2022 roku wydatki wykonano w 95,53 %, tj. na plan 16 519 413,78 zł wydatkowano 15 781 351,52 zł.

W poszczególnych działach przedstawia się następująco:

Dział 010 - Rolnictwo i Łowiectwo

Plan - 3 580 575,73zł

Wykonanie - 3 576 912,61 zł

Wydatki poniesiono na:

- koszty energii elektrycznej w oczyszczalni ścieków – 22 24,81 zł
- 2 % od wpływów podatku rolnego do Izb Rolniczych przekazano 21 042,93 zł.
- za umieszczenie urządzeń sieci kanalizacji sanitarnej w pasie drogi powiatowej – 13 310,53 zł
- zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystanego do produkcji rolnej w tym koszty związane z jego wypłaceniem – 840 434,73 zł
- 2 664 305,73 zł II etap zadania pn.” Przebudowa i rozbudowa Stacji Uzdatniania wody...”
- 5 000 zł na wtórnik mapy zasadniczej na modernizację stacji uzdatniania wody w Klejnikach i rozbudowa sieci wodociągowej Sapowo-kol. Klejniki

Dział 600 - Transport i łączność

Plan - 810 168,00 zł

Wykonanie – 776 255,17 zł

Na drogi publiczne gminne wydatkowano 471 067,96 zł z tego:

- 10 267,37 zł zakup znaków drogowych, paliwa do ciągnika
- 164 001,00 zł remont dróg gminnych wraz z pospółką

- 132 121,41 zł to wydatki związane z: odśnieżaniem, odkrzaczaniem i profilowaniem dróg gminnych, wykonanie rocznych przeglądów dróg gminnych, obustronne odmulanie rowów przydrożnych;

- 158 712,30 zł za wykonanie nawierzchni na odcinku drogi Łuszcze- Kuraszewo. Przebudowe zjazdu na drodze Kojły- Kuraszewo.

Na przewóz pasażerów w regulowanej komunikacji autobusowej wydatkowano 52 500,00zł.

Ponadto przekazano dotacje do Województwa Podlaskiego w wysokości 50 000 zł z przeznaczeniem na wykonanie chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej w Klejnikach, oraz dotacje dla Powiatu Hajnowskiego na remonty dróg w kwocie 163 428,01 zł.

Dział 700 – Gospodarka mieszkaniowa

Plan – 23 705,00 zł

Wykonanie – 17 924,94 zł

Wydatki poniesiono na opłatę za użytkowanie gruntów pokrytych wodami skarbu państwa, ubezpieczenie mienia, na energię elektryczną.

Dział 710 - Działalność usługowa

Plan – 16 875,00 zł

Wykonanie – 7 842,90 zł

Wydatek poniesiono na:

- opracowanie projektów decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego,
- prace powiatowej komisji urbanistycznej,
- wykonanie wyrysów geodezyjnych i szacunków wyceny działek przeznaczonych do sprzedaży.

Dział 750 - Administracja publiczna

Plan - 2 019 103,64 zł

Wykonanie - 1 963 603,76 zł

75011- wydatkowano 115 850,81 zł na utrzymanie 1 etatu pracownika w tym: wynagrodzenie i pochodne od wynagrodzeń, konserwacja systemu alarmowego, opracowanie dokumentacji bezpieczeństwa teleinformatycznego, szkolenia i zwrot kosztów podróży, szkolenia, odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, zakupy w tym związane z obchodami 50-lecia pożycia małżeńskiego mieszkańców z gminy Czyże oraz renowacja ksiąg z Urzędu Stanu Cywilnego w ramach dotacji w wysokości 6 000 zł.

75022- na utrzymanie Rady Gminy wydano 122 615,75 zł

75023 - utrzymanie Urzędu Gminy wydatkowano 1 616 758,39 zł w tym:

wynagrodzenie pracowników w tym dwie odprawy emerytalne i trzy nagrody jubileuszowe; składki ZUS i fundusz pracy, odpis na fundusz socjalny;

opłacenie radcy prawnego, informatyka i sprzątaczkę w ramach umowy zlecenia, zakup oleju opałowego, materiałów biurowych, środków czyszczących, energię elektryczną i pobór wody; serwis oprogramowań, monitoring, usługi telekomunikacyjne, znaczki pocztowe, prenumerata czasopism, prowizja bankowa, naprawa i konserwacja maszyn biurowych, abonament za stronę internetową, badania lekarskie pracowników, delegacje i ryczałt za wyjazdy w teren; szkolenia pracowników, ubezpieczenie wyposażenia

75075 – na plan 7 795,00 zł wydano 2 112,05 zł tj. renowacja szlaku rowerowego, wydruk plakatów.

75095 – na plan 119 570,00 zł wydano 106 266,76 zł z tego: 7 200,00 zł wypłacono diety sołtysom biorącym udział w sesjach rady gminy; 11 373,20 zł składki na Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Puszcza Białowieska, Związek Gmin Wiejskich, Lokalną Grupę działania oraz na Związek Gmin Regionu Puszczy Białowieskiej; 41 300,00 zł wypłata sołtysom za inkaso zobowiązań podatkowych, opłacenie radcy prawnego, RODO.

Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa

Plan - 434,00 zł

Wykonanie - 434,00 zł

- na aktualizację stałego rejestru wyborców – 434,00 zł

Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Plan - 182 459,00 zł

Wykonanie - 169 360,41 zł w tym:

- na wypłatę ekwiwalentu za udział w akcjach ratowniczo – gaśniczych 10 834,38 zł;

- wynagrodzenie kierowców z tytułu umowy zlecenie – 24 300,00 zł,

- zakup paliwa, opału do remizy strażackiej oraz zakup mundurów w ramach otrzymanych dotacji – 64 895,50 zł;

- badania lekarskie – 2 032,00 zł; energię elektryczną – 1 956,23 zł; ubezpieczenie samochodu i strażaków – 2 827,00 zł; przegląd gaśnic, przegląd techniczny samochodów strażackich, prowizja bankowa – 8 641,30 zł.

- zakup agregatu do OSP Klejniki 53 874,00 zł.

Dział 757 - Obsługa długu publicznego

Plan - 45 000,00 zł

Wykonanie - 41 063,43 zł - wydatki związane z opłaceniem odsetek od zaciągniętych kredytów bankowych.

Dział 758 - Rezerwy ogólne i celowe

W budżecie na 2022 rok ujęta została rezerwa ogólna w wysokości 15 000 zł i 20 000 zł celowej.

Dział 801 - Oświata i Wychowanie

Plan - 2 968 007,33 zł

Wykonanie - 2 900 981,11 zł

W poszczególnych rozdziałach przedstawia się następująco:

80101 Szkoły Podstawowe – **2.186.695,78zł** z przeznaczeniem na płace i pochodne nauczycieli, pracowników obsługi i administracji, trzynastkę, nagrody jubileuszowe, dodatek uzupełniający, opłaty pocztowe, bankowe, telefoniczne, za wodę, za energię, przeglądy, zakup artykułów biurowych, środków czystości, materiałów i wyposażenia, wypłatę dodatków wiejskich dla nauczycieli, ekwiwalentu za pranie ubrania roboczego dla pracowników obsługi i odpis na ZFŚS.

80103 Oddziały przedszkolne w Szkołach Podstawowych- wydatkowano **213.259,30 zł** z przeznaczeniem na wypłatę wynagrodzenia i pochodnych nauczycieli i pomocy nauczyciela, dodatek uzupełniający, trzynastkę, dodatki wiejskie oraz na odpis na ZFŚS_

80104 Przedszkola – wydatek w kwocie 53 275,69 zł poniesiono na odpłatność za dzieci z naszej gminy uczęszczające do przedszkoli w Bielsku Podlaskim, Hajnówce i Narwi.

Z rozdziału 80107 wydatkowano **84.450,50 zł** na wypłatę wynagrodzenia, trzynastki i pochodnych nauczyciela świetlicy szkolnej, wypłatę dodatku wiejskiego, oraz odpis na ZFŚS.

80113 Dowożenie uczniów do szkół – wydatkowano 145 814,05 zł zgodnie z podpisaną umową z firmą transportową na dowóz dzieci do szkół.

Z rozdziału 80146 wydatkowano **3980,00 zł** na doskonalenie zawodowe i studia podyplomowe nauczycieli.

Z rozdziału 80148 wydatkowano **191.704,23 zł** na wypłatę ekwiwalentu na pranie ubrania roboczego, wynagrodzenia, trzynastkę i pochodne pracowników obsługi i intendenta stołówki szkolnej oraz odpis na ZFŚS.

Z rozdziału 80153 wydatkowano **6493,38 zł** na zakup materiałów dydaktycznych (podręczników i ćwiczeń) dla uczniów.

80195 Pozostała działalność – wydatkowano 15 308,18 zł w tym: za zwrot kosztów dojazdu do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego osób niepełnosprawnych

Dział 851 - Ochrona Zdrowia

Plan - 34 950,70 zł

Wykonanie - 26 903,58 zł

Dział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii

Na 2022 rok zaplanowano **1000 zł** na działania związane z przeciwdziałaniem narkomanii. Kwotę tę przeznaczono na pokrycie części kosztów szkolenia dla przedstawicieli samorządu pn. „Zadania i kompetencje członków Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych. Rola jednostek samorządu terytorialnego w przeciwdziałaniu uzależnieniom i przemocy w rodzinie” zrealizowanego w dniach 10 -12 października 2022 r.

dział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi

Zrealizowano następujące zadania:

- wynagrodzenie terapeutki pracującej w punkcie informacyjno – konsultacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz dla osób/rodzin z problemem przemocy – **4800 zł** - ze środków z tytułu opłaty, o której mowa w art. 9² ust. 11 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (od tzw. „małpek”),
- dofinansowanie zajęć z elementami profilaktyki dla dzieci podczas ferii zimowych organizowanych przez Bibliotekę Publiczną w Czyżach – **499,61 zł**,
- dofinansowanie konkursu recytatorskiego dla dzieci (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci z rodzin zagrożonych przemocą) organizowanego przez Bibliotekę Publiczną w Czyżach - **500 zł**,
- dofinansowanie zajęć profilaktycznych dla seniorów organizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziennym Domu Pomocy w Szostakowie – 4 warsztaty – **493,21 zł**,
- dofinansowanie warsztatów wielkanocnych dla dzieci organizowanych przez Bibliotekę Publiczną w Czyżach – **491,93 zł**,
- dofinansowanie imprezy profilaktycznej pod hasłem „Żyję zdrowo – nałogom mówię NIE” organizowanej przez Drużynową DH „Tropiciele” – **999,17 zł**,
- dofinansowanie pikniku z okazji Dnia Dziecka organizowanego w Szkole Podstawowej w Czyżach – **471,31 zł**,

- dofinansowanie lokalnej kampanii społecznej dotyczącej przemocy wobec osób starszych w ramach projektu „Świadomy senior – bezpieczny senior” realizowanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czyżach – **500 zł**,
- sfinansowanie 2-dniowego szkolenia na temat przemocy w rodzinie dla członków zespołu interdyscyplinarnego, GKRPA, radnych, sołtysów, pracowników urzędu gminy realizowanego w ramach projektu „Świadomy senior – bezpieczny senior” - **4100 zł**,
- dofinansowanie pikniku rodzinnego w Klejnikach organizowanego przez Gminny Ośrodek Kultury w Czyżach – **999,32 zł**,
- sfinansowanie 3-dniowego szkolenia nt. przeciwdziałania uzależnieniom w Kazimierzu Dolnym dla przedstawicieli samorządu – **2400 zł**,
- opłacenie transportu na szkolenie – **3709,15 zł**,
- zakup nagród dzieciom z oddziału przedszkolnego przy Szkole Podstawowej w Czyżach biorącym udział w konkursie plastycznym – **314,99 zł**,
- sfinansowanie zakupu opasek odblaskowych w ramach współpracy z Komendą Powiatową Policji w Hajnówce – **499,26 zł**,
- sfinansowanie zakupu artykułów na poczęstunek dzieci występujących w części artystycznej na spotkaniu w świetlicy wiejskiej w Morzu – **499,63 zł**,
- zakup materiałów edukacyjnych na potrzeby prowadzenia warsztatów organizowanych dla dzieci przez Bibliotekę Publiczną w Czyżach – **400 zł**,
- wypłacono wynagrodzenie za posiedzenia dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – **3400 zł**,
- sfinansowanie warsztatów dla seniorów - **750 zł**,
- opłata pocztowa za przesyłki polecone – **76 zł**.

Dział 852 - Pomoc Społeczna

Plan - 876 885,12 zł

Wykonanie - 858 020,58 zł

W poszczególnych rozdziałach przedstawia się to następująco:

85202 Domy Pomocy Społecznej

Rozdział 85202 - odpłatność za pobyt 3 osób w Domu Pomocy Społecznej w Garbarach – plan

wydatków po zmianach wynosił 96 585,00 zł, wykorzystano kwotę 96 584,98 zł.

85203 Ośrodki Wsparcia

Rozdział 85203 - funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy w Szostakowie – plan wydatków wynosił 49 412,39 zł, wykorzystano kwotę 46 602,57 zł.

Środki wydatkowano na:

Wynagrodzenie personelu zatrudnionego na umowę o pracę wraz ze składkami ZUS i kosztami pracodawcy (3 osoby styczniu i 2 osoby w lutym), organizację warsztatów ruchowych, kulinarnych, rękodzielniczych, poznawczych, ikonograficznych, itp. oraz na bieżące funkcjonowanie, tj. opłaty, abonament tv, środki czystości, ogrzewanie, woda.

85205 Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Rozdział 85205 - realizacja projektu „Świadomy Senior – Bezpieczny Senior”

- plan 18 520,00 zł, w tym dotacja 16 620,00 zł i środki własne 1 900,00 zł. dodatkowo 4 600,00 zł otrzymane od Komisji Alkoholowej. Wykorzystano 18 492,91 zł, w tym dotacja 16 592,95 zł i środki własne 1 899,96 zł plus 4 600,00 zł z Komisji Alkoholowej.

Środki te wykorzystano na zakup gadżetów reklamowych, profilaktycznych i tzw. Kopert Życia w ramach kampanii dotyczącej przeciwdziałania przemocy promowanej na stoiskach „Stop Przemocy” na Festynie Kupalinka w Leniewie, na Festynie w Podwieżance i podczas Jesiennych Spotkań z Folklorem Białoruskim w Czyżach, na uruchomienie Telefonu Zaufania, na poradnictwo psychologiczne z udziałem kadry specjalistycznej, na szkolenia z I pomocy przedmedycznej i z przeciwdziałania przemocy, na wyjazdowe warsztaty umiejętności społecznych dla seniorów oraz na tematyczne warsztaty ‘Bezpieczny Senior’, ‘Uważny Senior’ i ‘Senior Ratownik’.

85213 Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w CIS

Rozdział 85213 - składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłków stałych - plan 3 000,00 zł wykorzystano 2 849,40 zł na opłacenie 49 składek za 6 osób.

85214 Zasiłki i pomoc w naturze

Rozdział 85214 § 3110 zasiłki okresowe - plan 55 500,00 zł, wykorzystano 55 498,40 zł na wypłacenie 143 świadczeń dla 23 osób.

Rozdział 85214 § 3110 zasiłki celowe i specjalne celowe (samorządowe) - plan 9 000,00 zł wykorzystano 9 000,00 zł na wypłacenie 14 świadczeń dla 10 osób.

85216 Zasilki stałe

Rozdział 85216 § 3110 zasilki stałe - plan 43 000,00 zł, wykorzystano 41 326,70 zł na wypłatę 72 świadczeń dla 8 osób.

85219 Ośrodki Pomocy Społecznej

Rozdział 85219 - utrzymanie Ośrodka - plan 292 454,61 zł, w tym dotacja 103 842,00 zł, środki własne 188 612,61 zł. Wykorzystano 283 252,50 zł, w tym dotacja 103 746,76 zł, środki własne 179 505,74 zł.

85230 Pomoc w zakresie dożywiania

Rozdział 85230 – realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” - plan 39 000,00 zł, w tym dotacja 31 200,00 zł i środki własne 7 800,00 zł. Wykorzystano 34 000,00 zł, w tym dotacja 26 200,00 zł i środki własne 7 800,00 zł.

Środki te wydatkowano na opłacenie 2401 posiłków dla 21 uczniów na kwotę 12 704,00 zł oraz udzielenie 26 rodzinom 52 świadczeń w postaci zasiłku celowego na żywność na kwotę 21 296,00 zł.

85295 Pozostała działalność

Rozdział 85295 – realizacja ustawy o dodatku osłonowym - plan 265 059,96 zł. Wykorzystano 265 059,96 zł na wypłacenie 446 dodatków osłonowych dla 446 gospodarstw domowych.

85395 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

Plan 2 037 113,97

Wykonanie 1 699 211,17

Rozdział 85395 – realizacja pozostałych działań w zakresie polityki społecznej, takich jak pomoc obywatelom Ukrainy z Funduszu Pomocy, realizacja ustawy o dodatku węglowym oraz ustawy o dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła.

- Pomoc obywatelom Ukrainy z Funduszu Pomocy – plan 90 319,00 zł, wykorzystano 87 261,00 zł na:

wypłacenie jednorazowych świadczeń pieniężnych w kwocie 300,00 zł dla 17 osób na łączną sumę 5 100,00 zł plus koszt obsługi 2% w wysokości 102,00 zł;

zapewnienie gorącego posiłku dla dzieci i młodzieży w szkole (pomoc doraźna) na kwotę 859,00 zł;

wypłacenie świadczeń za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy w kwocie 81 200,00 zł.

- Dodatek węglowy – plan 1 228 049,22 zł, wykorzystano 1 220 940,00 zł na wypłacenie 399 dodatków węglowych dla 399 gospodarstw domowych.
- Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła – plan 410 445,58 zł, wykorzystano 367 710,00 zł na wypłacenie 293 dodatków dla 293 gospodarstw domowych.

Dział 854 - Edukacyjna Opieka Wychowawcza

Plan - 16 976,00 zł

Wykonanie - 14 360,00 w tym:

- 14 360,00 zł – pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym w postaci stypendium.

Dział 855 – Rodzina

Plan – 973 796,00 zł

Wykonanie – 972 474,51 zł

85501 Świadczenia wychowawcze

Rozdział 85501 - plan 492 969,00 zł, wykorzystano 492 968,95 zł. W ramach świadczenia „500 plus” objęto wsparciem 207 dzieci z terenu Gminy Czyże, którym przyznano 987 świadczeń.

85502 Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe z ubezpieczenia społecznego

Rozdział 85502 - plan 469 300,00 zł, (dotacja 461 300,00 zł i środki własne 8 000,00 zł).

Wykorzystano 468 336,72 zł (dotacja 460 453,62 zł, środki własne 7 883,10 zł)

- ✓ **fundusz alimentacyjny** – wypłacono 142 świadczenia 16 osobom na łączną kwotę 62 063,51 zł;
- ✓ **zasiłki rodzinne z dodatkami** – wypłacono 777 świadczeń 42 osobom na łączną kwotę 90 784,56 zł w tym:
 - **zasiłki rodzinne** – wypłacono 469 świadczeń 42 osobom na kwotę 54 031,56 zł;
 - **dodatek z tytułu urodzenia dziecka** – wypłacono 1 świadczenie 1 osobie w kwocie 1 000,00 zł;
 - **dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego** – przyznano 24 świadczenia 2 osobom w wysokości 9 600,00 zł;
 - **dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka** – przyznano 18 świadczeń 4 osobom na kwotę 3 474,00 zł;
 - **dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego** – wypłacono 32 świadczenia 3 osobom na kwotę 3 520,00 zł;
 - **dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego** – wypłacono 28 świadczeń 32 osobom na kwotę 2 741,32 zł;
 - **dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania** – wypłacono 108 świadczeń 14 osobom na kwotę 7 797,96 zł, w tym na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła 1 356,00 zł i na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła 6 441,96 zł;
 - **dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej** – wypłacono 97 świadczeń 9

osobom na kwotę 8 619,72 zł;

- ✓ **świadczenia opiekuńcze** – wypłacono 540 świadczeń 49 osobom na łączną kwotę 268 776,24 zł w tym:

- **zasilki pielęgnacyjne** – wypłacono 436 świadczeń 44 osobom na kwotę 94 106,24 zł;
- **świadczenie pielęgnacyjne** – wypłacono 74 świadczenia 7 osobom na kwotę 156 510,00 zł;
- **specjalny zasiłek opiekuńczy** – wypłacono 30 świadczeń 3 osobom na kwotę 18 160,00 zł.

- ✓ **jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka „becikowe”** - wypłacono 5 świadczeń 5 osobom na łączną kwotę 5 000,00 zł.

- ✓ **świadczenie rodzicielskie** – wypłacono 7 świadczeń 1 osobie na kwotę 6 033,40 zł.

85503 Karta dużej rodziny

Rozdział 85503 - rządowy program dla rodzin wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny – plan 329,00 zł , wykonanie 252,80 zł. Wydano 38 Kart Dużej Rodziny.

85504 Wspieranie rodziny

Rozdział 85504 - realizacja zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - plan 2 075,00 zł, w tym dotacja 0,00 zł. Wykorzystano 2 061,30 zł, w tym dotacja 0,00 zł.

85508 Rodziny zastępcze

Rozdział 85508 – rodziny zastępcze - plan 100,00 zł, wykorzystano 0,00 zł.

Nie wydatkowano zaplanowanych środków.

85513 Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające zasilki dla opiekunów

Rozdział 85513 - plan 9 023,00 zł, wykorzystano 8 854,74 zł na opłacenie 63 składek za 6 osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna.

Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Plan - 1 565 744,11 zł

Wykonanie - 1 432 241,79 zł

W rozdz. 90001 Gospodarka ściekowa- wydatki poniesiono w wysokości 47 955,80 zł w tym: na zakup oleju do ciągnika na wyjazdy związane z poborem ścieków od mieszkańców wsi w których nie ma kanalizacji – 26 441,40 zł oraz wykonanie badań wód podziemnych na zlikwidowanym składowisku odpadów w Czyżach w tym w ramach zadań określonych ustawą Prawo Ochrony Środowiska oraz na wykonanie operatu wodno-prawnego.

W rozdz. 90002 na gospodarkę odpadami wydatki poniesiono w wysokości 444 093,18 zł w tym: opłaty zgodnie z zawartą umową na odbiór i zagospodarowanie odpadów i kosztów z tym związanych

Rozdz. 90005 – 20 891,11 zł w tym na realizację programu „Czyste powietrze” tj zakup wyposażenia i materiałów informacyjnych, aktualizację Programu Ochrony Środowiska 4 000,00 zł

W rozdz. 90013 wydatkowano 30 978,10 zł tj. ryczałt miesięczny za gotowość w zakresie odłowu i transportu zwierząt oraz za odłowienie i oddanie bezpańskich psów do schroniska, sterylizacja i zakup karmy.

Na oświetlenie uliczne w rozdziale 90015 wydano 601 402,39 zł w tym: 7 343,10 zł na zakup lampy solarnej, 63 783,10 zł zakup energii oświetlenia ulicznego w gminie, 518 710,68 na Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Czyże, za konserwację 11 565,51 zł.

Rozdz. 90026 wydatek poniesiono w wysokości 23 428,17 zł w tym: na transport i utylizację azbestu, oraz odbiór odpadów komunalnych z pod budynku urzędu.

Na pozostałą działalność rozdział 90095 wydatkowano 263 493,04 zł tj. zakup części i naprawa ciągnika, podatek od nieruchomości za 2021 i 2022 rok.

- Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego

Plan - 1 321 838,35 zł

Wykonanie - 1 298 826,26 zł

- 266 238,00 zł dotacja na utrzymanie GOK-u
- 78 271,00 zł dotacja na bibliotekę
- 13 875,85 zł na zakup oleju grzewczego do świetlicy w Czyżach oraz wyposażenie świetlic wiejskich
- 44 502,60 zł za modernizację kotłowni w Świetlicy w Klejnikach
- 884 970,96 zł na remont Świetlicy w Morzu

Dział 926 – Kultura Fizyczna

Plan – 6 000,00 zł

Wykonanie – 4 862,30 zł

Wydatek poniesiono na zakup energii, wody i konserwację zespołu boisk „Moje boisko – ORLIK 2012”.

Realizacja wydatków następowała w granicach kwot określonych w budżecie z uwzględnieniem dokonywanych przeniesień, zgodnie z planowanym przeznaczeniem w sposób celowy i oszczędny.

Dotacje celowe na finansowanie zadań zleconych oraz na dofinansowanie zadań własnych wykorzystane były zgodnie z przeznaczeniem, niewykorzystane zostały zwrócone w grudniu 2022 roku.

Na koniec okresu sprawozdawczego nie było zobowiązań wymagalnych. Zobowiązania niewymagalne na dzień 31 grudnia 2022 roku stanowiły 566 946,09 zł z czego największa kwota to zobowiązania wynikające z dodatkowego wynagrodzenia rocznego przysługującego za rok 2022 dla zatrudnionych pracowników oświaty, urzędu gminy, gops-u. Pozostałe zobowiązania to faktury, których termin zapłaty upływa w miesiącu styczniu 2023 roku.

Rok budżetowy zakończono nadwyżką budżetową w kwocie 1 586 035,13zł.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku zadłużenie gminy stanowi kwotę 620 000,00 zł. Gmina nie udzielała poręczeń i gwarancji.

XVII. Podsumowanie

Przedstawiony raport obejmuje przekrój działalności samorządu gminy w 2022 r. Nadrzędnym celem, który sukcesywnie jest realizowany pozostaje zwiększenie komfortu życia mieszkańców. Służą temu wszystkie realizowane przedsięwzięcia i inwestycje. To, że gmina się zmienia i pięknieje nie ulega wątpliwości. Oczywiście nie wszystko można zrobić od razu zarówno ze względu na obowiązujące procedury jak i środki finansowe. Jednak konsekwentna realizacja wyznaczonych celów przynosi określone efekty, także w postaci zadowolenia mieszkańców z życia w naszej gminie. W kolejnych latach władze gminy będą dążyły do rozwoju gminy poprzez rozbudowę i unowocześnianie infrastruktury, wspieranie przedsiębiorczości, podejmowanie kolejnych działań z zakresu ochrony środowiska, w tym innowacji związanych z poszanowaniem energii. W dalszym ciągu jednym z priorytetów pozostanie też pobudzanie i wspieranie aktywności lokalnej mieszkańców.

Załączniki:

- 1) Sprawozdanie z realizacji budżetu gminy wraz z Informacją o stanie mienia komunalnego
- 2) Wyciąg z Wieloletniej Prognozy Finansowej